

Directed verdict. Řízený verdikt. V případě, kdy strana, na níž leží břemeno důkazu, evidentně nepředložila porotě věc na první pohled jasnou, může soudce nařídít zapsání verdiktu poroty, aniž by ho nechal porotě zvážet, poněvadž ze zákona může být verdikt jen jeden. Fed. R. Civil P. 50(a) (Federální pravidla pro civilní řízení). V trestní věci, v níž rozhoduje federální soud, může soudce vydat osvobozující rozsudek ve prospěch obžalovaného (na místo návrhu na řízený verdikt, což bylo zrušeno). Fed. R. Crim. P. 29 (Federální pravidla pro trestní řízení). Řízený verdikt může být vynesen buď z vlastní iniciativy soudu nebo na návrh strany. *Viz také* Verdict.

Direct estoppel. Překážka rei indicatae. Překážka uplatnění žalobního nároku v případě, kde problém byl již předmětem sporu mezi stejnými stranami, opírajícím se o stejné žalobní důvody. žaloby. Napper v. Anderson et al., C. A. Tex., 500 F.2d 634, 636. *Viz také* Collateral estoppel doctrine.

Direct evidence. Přímý důkaz. Důkaz ve formě výpovědi svědka, který skutečně viděl, či slyšel to, o čem vypovídá, nebo se dotkl předmětu, o němž je řeč. State v. Baker, 249, Or. 549, 438 P.2d 978, 980. Důkaz, kterému je uvěřeno, dokazuje existenci skutkového stavu ve sporné otázce bez dovozování či domněnky. State v. McClure, Mo. App., 504 S.W.2d 664, 668. Důkazní prostředek, který směřuje k tomu, aby byla prokázána existence sporného faktu, bez pomoci důkazu jakéhokoli jiného faktu; je odlišný od důkazu z okolností, indicie (circumstantial evidence), který je často nazýván „nepřímý“ (indirect). Přímý důkaz znamená důkaz, který je na prvním místě použit na dokazovaný čin nebo který bezprostředně směřuje ke sporné otázce, nebo je důkazem přesné skutečnosti ve sporném bodě procesu svědky, kteří mohou dosvědčit, že čin viděli nebo že slyšeli vyřčená slova, což je přesně to, co má být dokázáno.

Důkaz, který přímo dokazuje určitou skutečnost bez dovozování či domněnky, a který sám o sobě, je-li pravdivý, skutečnost dokazuje nezvratně. Calif. Evid. Code. *Porovnej s* Circumstantial evidence.

Direct examination. Přímý výslech. První výslech, čili dotazování se svědka na hlavní body stranou, v jejímž zájmu byl povolán. První dotazování svědka na věc, která nespadá do rámce dřívějšího výslechu svědka. Calif. Evid. Code.

Toto je nutno rozlišovat od dotazování *in pais* či *voir dire* (předběžná svědecká přísaha na zjištění, zdali osobní zájem nebrání svědkovi, aby pověděl pravdu), které je pouze předběžné a dochází k němu, když je svědkova kompetentnost brána v pochybnost; od křížového výslechu (cross-examination), který je veden protistranou; a od dalšího výslechu po křížovém výslechu, (redirect examination), který provádí strana, která jako první svědka vyslyšela.

Porovnej s Cross examination. *Viz také* Leading question; Redirect examination.

Direct financing. Přímé financování. Prostředek, kterým nějaká osoba obdrží úvěr na nákup nebo pronájem nemovitého majetku nebo služeb, poskytnutím půjčky od banky nebo od nějaké třetí osoby, která není dodavatelem nemovitého majetku nebo služeb.

Direct injury. Přímé poškození. Škoda, která je přímým výsledkem porušení zákonného práva a která musí existovat, aby soud mohl rozhodnout o ústavnosti nějakého aktu Kongresu.

Direct interest. Přímý zájem. Přímý zájem, který by způsobil, že zainteresovaná strana není kompetentní v dané věci svědčit, je zájem, který je jistý a ne problematický nebo pochybný. Záležitost, která závisí jen na úspěšném pokračování nějakého výkonu, nemůže být považována za nejistou, či jinou, než přímou v tomto smyslu.

Direction. Řízení. Akt vládnutí; management; vedení. Denton v. Yazoo & M.V.R. Co., Miss., 284 U.S. 305, 52 S. Ct. 141, 142, 76 L. Ed. 310. Také sbor osob (nazývaných „ředitelé“), které jsou pověřeny řízením a správou nějaké společnosti nebo instituce.

Návod nebo pokyn daný soudem porotě, pokud se týče hlavního právního problému, který v případě vstal nebo je v něm zahrnut, aby byl porotci aplikován na fakta, jež jsou předmětem dokazování.

Doložka v žádosti adresované ekvitemu soudu, obsahující petit.

To, co je uloženo při řízení; usměrňující nebo směrodatné rozhodnutí; rozkaz; příkaz. Hughes v. Van Bruggen, 44 N.M. 534, 105 P.

Linie nebo směr, ve kterém se něco pohybuje nebo se snaží pohybovat.

Direct line. *Viz* Descent.

Direct loss. Přímá ztráta. Taková, která vzniká okamžitě a přímo z události a ne druhotně z nějakých jejích důsledků nebo účinků. *Viz* Loss.

Directly. Přímou. Přímou cestou, bez jakéhokoli zasahování; nikoli odvozené, ale bezprostřední.

Director. Ředitel. Ten, který řídí; jako ten, kdo řídí nebo usměrňuje, vede nebo nařizuje; manažer nebo vedoucí či vedoucí administrativní pracovník. State ex inf. McKittrick v. Bode, 342 Mo. 162, 113 S.W.2d 805, 808. *Viz* Directors.

Director of Public Prosecutions. V Anglii úředník, buď barrister (právní zástupce, který má výsadu obhajovat u vyšších soudů — pozn. překl.) nebo solicitor (právní zástupce, který obhajuje před nižšími soudy a připravuje případy pro baristera k obhajobě u vyšších soudů — pozn. překl.) s desetiletou praxí pod dohledem hlavního státního žalobce (Attorney General), který se zabývá žalobami v případech vraždy a jinými, podle jeho názoru důležitými případy. Prosecution of Offenses Act, 1985 (Zákon o stíhání zločinů), novelizovaný Zákonem o trestní justici z r. 1987 (Criminal Justice Act, 1987).

Director of the Mint. Ředitel mincovny. Úředník, který spravuje a řídí mincovnu Spojených států a její pobočky, resp. má nad nimi dozor. Je jmenován prezidentem po poradě se Senátem a s jeho souhlasem.

Directors. Ředitelé. Osoby podle zákona jmenované nebo volené, zmocněné řídit záležitosti nějaké společnosti. Všichni ředitelé tvoří dohromady správní radu (board of directors).

Board of directors. *Viz* Board of directors.

Directors liability insurance. *Viz* Insurance.

Inside director. Vnitřní ředitel. Ředitel, který je zaměstnancem, členem představenstva či větším akcionářem společnosti.

Interlocking director. Propojený ředitel. Osoba, která je ředitelem ve více společnostech, které mají společné zájmy. *Viz* Interlocking directors.

Outside director. Externí ředitel. Ředitel, který není zaměstnancem společnosti a nemá v ní žádný nebo jenom minimální přímý podíl.

Directory, adj. Doporučující, imperfektní. Ustanovení v zákoně, procedurální pravidlo či něco podobného, co je pouze pokynem, doporučením nebo návodem, co nemá obligatorní povahu a nevede k neplatnosti závěru, jenž ho nedbá, na rozdíl od kategorického či závazného ustanovení, které musí být respektováno. Platí obecné pravidlo, že ustanovení zákona, která se vztahují k výkonu veřejné povinnosti, jsou do té míry orientační, že, ačkoli jejich přehlížení může být trestné, přesto nemají vliv na platnost úkonů, které byly podle nich provedeny, jako v případě zákona, který požaduje na nějakém úředníkovi, aby připravil a dodal jinému úředníkovi dokument nejpozději v určený den.

Doporučující ustanovení v zákoně je takové, jehož dodržování není nezbytné pro platnost postupu, na který se vztahuje; takové, které je ponecháno na volbě úřadu, či úředníka, kterému je ponecháno na vůli, zda se jím bude řídit nebo nikoliv. Obecně platí, že ustanovení, která se netýkají podstaty věci, která má být provedena a jejichž dodržování je spíše záležitostí vhodnosti, než podstatnou náležitostí, jsou „doporučující“ (directory), zatímco ustanovení, která souvisejí s podstatou věci, která má být provedena, jsou „závazná“ (mandatory). Rodgers v. Meredith, 274 Ala. 179, 146 So.2d 308, 610.

Podle obecné klasifikace jsou předpisy buď „závazné“ nebo „doporučující“. Jsou-li závazné, stanoví, kromě požadavku činit přesně to, co je stanoveno, důsledek který bude následovat, jestliže to učiněno nebude; jsou-li doporučující, omezují se na to, co by se učinit mělo. Předpis je závazný, je-li jeho ustanovení podstatou věci, která se má učinit; jinak, týká-li se formy a způsobu a je-li akt náhodný nebo podle jurisdikce druhotný, je pouze doporučující.

Directory trust. Svěřenství předpisující. Tam, kde svěřenskou smlouvou je finanční fond určen k tomu, aby byl zvláštním způsobem převeden, až nadejde doba, kdy to bude vhodné, je takové svěřenství nazýváno „svěřenstvím předpisujícím“. Je rozdílné od svěřenství podle volného uvážení (discretionary trust), ve kterém má svěřenský správce, pokud jde o řízení fondu, volnost jednání.

Directory. Adresář. Kniha obsahující jména, adresy a zaměstnání obyvatel města. Také jakýkoli seznam, obvykle v knižní nebo letákové formě, osob, odborných organizací, firem či společností, které se v něčem liší od jiných, *např.* telefonní seznam, seznam advokátů, seznam hotelů, atd.

Direct payment. Přímá platba. Platba, která je absolutní a bezvýhradná, co do času, obnosu a osob, kterým a kterými má být provedena.

Direct placement. Přímé umístění. Ve vztahu k nabídkám cenných papírů, jednání vypůjčovatele, jako je průmyslová společnost nebo společnost veřejně prospěšných služeb, přímo s půjčovatelem, jako je společnost pro životní pojištění nebo skupina investorů, o prodeji celého vydání cenných papírů. Není vyžadován upisovatel a transakce nepodléhá registraci u Komise pro burzy cenných papírů (SEC). Je nazýváno také *private placement* (*viz tam*).

Direct selling. Přímý prodej. Prodej přímo zákazníkovi, spíše než velkoobchodníkovi nebo dealerovi; nebo maloobchodníkovi spíše než velkoobchodníkovi.

Direct tax. Přímá daň. Daň, která je ukládána přímo na majetek podle jeho hodnoty. Je obecně nazývána daň z majetku nebo daň ad valorem. Odlišná od nepřímé daně, která je *uvalována* na nějaké právo nebo výsadu.

Diribitores. V římském právu úředníci, kteří lidem rozdávali hlasovací kuličky, které byly používány při hlasování.

Diriment impediments. V kanonickém právu absolutní překážky manželství, které mohly učinit *manželství* neplatným *ab initio* — od samého počátku.

Disability. Nezpůsobilost. Nedostatek právní způsobilosti vykonat nějaký akt. Termín je obecně používán k označení neschopnosti k plnému užívání zákonných práv; tak osoby nezletilé, duševně choré a trestanci jsou označovány za osoby, které jsou právně nezpůsobilé. Někdy je termín užíván v užším smyslu, jako v případech, kdy znamená překážku manželství nebo omezení, ukládaná duchovním z důvodu jejich kněžského povolání, nebo nedostatek zákonných předpokladů k zastávání úřadu.

Je-li použita ve spojení se zákony o náhradách poskytnutých dělníkům, je součástí nezpůsobilosti (1) skutečná nezpůsobilost vykonávat úkoly, se kterými se obvykle setkáváme v jednotlivých povoláních a ztráta mzdy, která z toho plyne (*např.* omezení výdělečné schopnosti), a (2) fyzické poškození těla, které může, ale nemusí být příčinou nezpůsobilosti. Russel v. Bankers Life Co., 46 Cal. App.3d 405, 120 Cal. Rptr. 627, 633.

Zákonná definice „nezpůsobilosti“ pro účely dávek sociálního zabezpečení klade tři požadavky: (1) musí jít o lékařsky určitelné fyzické nebo duševní poškození, o kterém se dá očekávat, že vyústí ve smrt nebo že bude v dlouhodobě nebo časově neomezené; (2) musí jít o neschopnost mít jakékoli trvalé výdělečné zaměstnání a (3) neschopnost musí být důsledkem poškození. 42 U.S.C.A. §§ 416(i)(1), 423(d). Pierce v. Gardner, C. A. III., 388 F.2d 846, 847. Neschopnost pracovat bez určité námahy nebo nepohodlí nezbytně nenaplňuje test nezpůsobilosti. De Fontes v. Celebrezze, 226 F. Supp. 327, 330 (D.C.R.I.). Nicméně bolest sama o sobě nebo bolest ve spojení s jinými poškozeními může být základem „nezpůsobilosti“ ve významu, který jí zákon o sociálním zabezpečení dává. Farmer v. Weinberger, D. C. Pa., 368 F. Supp. 1, 5.

Nedostatek vhodných fyzických, intelektuálních nebo morálních sil; narušení výdělečné schopnosti; ztráta tělesné funkce, která snižuje výkonnost; neschopnost pracovat. Rorabaugh v. Great Eastern Casualty Co., 117 Wash. 7, 200 P.2d 587, 590.

Podle zákoníku „Uniform Probate Code“ je zneschopněn (incapacitated) ten, kdo je poškozen kvůli fyzické nezpůsobilosti.

Viz také Capacity; Civil disabilities; Incapacity; Incompetency; Loss of earning capacity; Permanent injury; Temporary disability; Total disability.

Obecná klasifikace

Nezpůsobilost může být buď *obecná* nebo *zvláštní*; první činí osobu nezpůsobilou k veškerému právnímu jednání obecného charakteru nebo nezpůsobilou k tomu, dát mu běžný právní účinek; druhá brání učinit nějaký konkrétní akt. Nezpůsobilost může také být buď *osobní* nebo *absolutní*; první se vztahuje ke konkrétní osobě a prameni z jejího *stavu*, jejího dřívějšího jednání nebo z její přirozené nebo právní nezpůsobilosti; druhá vzniká u konkrétní osoby, ale vztahuje se i na její předky

nebo nástupce. Termín *občanská* (civil) nezpůsobilost se používá jako ekvivalent *právní* (legal) nezpůsobilosti; oba tyto výrazy znamenají nezpůsobilost nebo diskvalifikaci zakotvenou v pozitivním právu, na rozdíl od nezpůsobilosti *fyzické*. *Fyzická* nezpůsobilost je nezpůsobilost nebo neschopnost způsobená tělesnou vadou, neduhem nebo tělesnou nedokonalostí, duševní slabostí nebo výšinutím; liší se od *občanské* nezpůsobilosti, která se vztahuje k občanskému *statusu* nebo stavu osoby a vyplývá ze zákona.

Partial disability. Částečná nezpůsobilost. Podle zákona o náhradách dělníkům, neschopnost, zejména se vrátit k práci vykonávané před nehodou. K takové dochází, když zaměstnanec není schopen vykonávat úkony, které obvykle plnil, než byl zraněn, nebo úkony téhož nebo podobného charakteru, povahy nebo typu, ale je schopen být výdělečně činný v některém zaměstnání, pro které je vhodný svým vzděláním, výcvikem nebo zkušenostmi. Daney v. Argonaut Ins. Co., La. App., 421 So.2d 331, 338.

Permanent disability. Trvalá nezpůsobilost. Trvalá nezpůsobilost vrátit se k práci vykonávané před nehodou; tato neschopnost může být buď úplná nebo částečná. Viz také Permanent disability (v dalším textu).

Temporary disability. Dočasná nezpůsobilost. Dočasná nezpůsobilost, na rozdíl od nezpůsobilosti trvalé je stav, který trvá, dokud poraněný zaměstnanec není tak dalece vyléčen, jak to trvalý charakter poranění umožňuje.

Total disability. Úplná, totální nezpůsobilost. Úplná nezpůsobilost poškozeného pokračovat v obvyklém zaměstnání vzniká, není-li schopen vykonávat jakoukoli podstatnou část svých běžných úkolů, ačkoli je stále ještě schopen plnit několik menších úkolů a být na svém místě v podniku. „Totální nezpůsobilost“ neznamená v úrazové pojistce absolutní fyzickou nezpůsobilost vyřizovat jakoukoli záležitost, příslušející k zaměstnání poškozeného, ale nezpůsobilost plnit podstatné a rozhodující úkony se zaměstnáním spojené. Termín může být také použit na jakékoli poškození mysli nebo těla, které poškozenému znemožňuje nepřetržitě a solidně vykonávat výdělečné zaměstnání bez vážného poškození jeho zdraví; nezpůsobilost je trvalá, je-li takové povahy, že je celkem jisté, že potrvá po zbytek života poškozeného. Viz také Permanent disability; Wholly disabled.

Disability clause. Klauzule o nezpůsobilosti. Ustanovení v pojistné smlouvě požadující vzdání se práva na pojistné prémie po dobu nezpůsobilosti.

Disability compensation. Platby od veřejných nebo soukromých fondů, které osoba pobírá během období své nezpůsobilosti a pracovní neschopnosti; tj. sociální zabezpečení nebo dělnické vyrovnávací příspěvky poskytované při nezpůsobilosti.

Disability insurance. Pojištění pro případ nezpůsobilosti. Zakupované pojistné krytí, které má finančně chránit poškozeného během období jeho pracovní neschopnosti. Často zakupováno pracovníky svobodných povolání.

Disability retirement. Odchod do důchodu pro nezpůsobilost. Důchodové zabezpečení pro případ, kdy osoba, krytá pojištěním, je nezpůsobilá pracovat do svého normálního důchodového věku, nebo zvýšené příspěvky, vyplácené v případě, že osoba odejde do důchodu v důsledku nezpůsobilosti.

Disable. Učinit neschopným. Obyčejně odejmout schopnosti něco činit, učinit neschopným náležitého a efektivního jednání. Federal Union Life Ins. Co. of Cincinnati, Ohio v. Richeys Admx, 256 Ky. 262, 75 S.W.2d 767, 768. Viz Civil death; Disability.

Ve staré procesní terminologii „disable“ znamená využít vlastní nebo cizí nezpůsobilost. Tak výslovným principem common law bylo, že strana „neučiní nezpůsobilou samu sebe“ (shall „not disable himself“); ale „tato nezpůsobilost učinit nezpůsobilým sám sebe * * * je osobní“.

Disabled person. Nezpůsobilá osoba. Osoba, která postrádá schopnost jednat *sui juris* (nemá způsobilost k právnímu jednání), nebo osoba, která je mentálně nebo fyzicky nezpůsobilá jednat ve svůj vlastní prospěch nebo vykonávat své zaměstnání. Viz Civil death; Disability.

Disabling restraints. Omezení, která mají navodit nezpůsobilost. Omezení týkající se zcizování majetku, která jsou obvykle neplatná, ježto odporují linii, kterou stát sleduje (public policy). Lohman v. Adams, Okl., 540 P.2d 552, 556.

Disabling statutes. Omezující zákony. Anglické zákony schválené parlamentem, které omezují a usměrňují výkon nějakého práva nebo pravomoc k převodu majetku; termín se týká zvláště zákona 1 Eliz., c. 19 a podobných zákonů omezujících právo církevních korporací najímat nemovitosti.

Disadvocate. Popřít věc.

Disaffirm. Zamítnout. Neuznat, odvolat jednou daný souhlas, zrušit potvrzení. Odmítnout následně sankcionovat někoho za dřívější čin, popřít úmysl být vázán předcházející transakcí.

Disaffirmance. Zamítnutí. Neuznání dřívější transakce. Odmítnutí, v souladu s nímž ten, kdo má právo odmítnout (jako v případě odvolatelného kontraktu) nebo nedodrží to, co sám dříve svým jednáním potvrdil, nebo nepřijme právní důsledky, které toto jeho vlastní jednání má. Může být buď „výslovné“ (express) nebo „konkludentní“ (implied), tj. mající podobu jednání, jež je neslučitelné s uznáním platnosti dřívější transakce.

Disafforest. Zrušit výsady lesní půdy a prohlásit ji za obvyčejnou půdu. Vrátit do původního stavu pozemky, které byly změněny v lesy. Vymout z dosahu zákonů o lesech. 2 Bl. Comm. 416.

Disagreement. Neshoda. Nesouhlas. Rozdíl v názoru nebo nedostatek jednoty nebo střet hledisek; např. neshoda mezi členy poroty, mezi soudci nějakého soudu nebo mezi arbitry.

Odmítnutí příjemce nebo nájemce přijmout majetek nebo pronájem atd., který byl na něj převeden. Zrušení toho, co předtím bylo podstatné. Žádný majetek nemůže být na nikoho převeden proti jeho vůli. Následkem toho se nikdo nemůže stát osobou, které bylo něco uděleno bez jejího *souhlasu*. Zákon takový souhlas předpokládá, není-li prokázán opak; nesouhlas však způsobuje, že převod majetku atd. je neúčinný.

Disallow. Neuznat. Zamítnout. Odmítnout povolit, popřít potřebu nebo hodnotu, zapřít nebo zavrhnout.

Disalt. Učinit osobu nezpůsobilou.

Disappropriation. Odnětí. V církevním právu jde o případ, kdy prebenda je odňata buď patronem, který ji duchovnímu udělil, nebo korporací, která prebendu ruší. 1 Bl. Comm. 385.

Disapprove. Neschválit. Zamítnout. Vynést nepříznivé rozhodnutí; odmítnout oficiální schválení; neuznat; odmítnout schválit; odmítnout potvrdit, ratifikovat nebo vyjádřit s něčím souhlas.

Disaster. Pohroma. Katastrofa. Nehoda. Pokud jde o nehodu, resp. katastrofu, při níž zahynulo několik osob současně (common disaster), viz Common.

Disaster loss. Ztráta způsobená katastrofou. Jestliže nějakou oblast, která utrpěla pohromu, označí prezident Spojených států za postiženou oblast (disaster area), je pohroma označena za ztrátu způsobenou katastrofou. V takovém případě může být na tuto ztrátu nahlíženo, jako kdyby k ní došlo v daňovém roce bezprostředně předcházejícím daňový rok, ve kterém se katastrofa skutečně udála. Tímto způsobem jsou obětem katastrofy poskytnuty okamžité daňové úlevy. Viz Casualty loss.

Disavow. Desauvovat. Distancovat se od něčeho, resp. někoho. Neuznat jednání zástupce, který jednal bez pravomoci (unauthorized); popřít oprávnění, které si k jednání přisvojil.

Disbarment. Škrtnutí ze seznamu advokátů. Soudní akt, kterým je advokátovi suspendováno oprávnění vykonávat právní praxi. Řízení o vyškrtnutí ze seznamu advokátů není ani civilní ani trestní; je to zvláštní řízení, ve své podstatě kárné a vyplývající z pravomoci, kterou soud nutně má (inherent) nad těmi, kdo před ním vystupují. Ve věci Prisock, 244 Miss. 427, 143 So.2d 434, 436. Viz také Debarment.

Disbocatio. Ve starém anglickém právu přeměna lesní půdy na ornou půdu nebo na pastvinu; Viz Assart.

Disbursement. Vyplacení. Vyplatit, obvykle z nějakého fondu. Provést platbu k vyrovnání dluhu nebo splatného účtu.

D.I.S.C. Domestic International Sales Corporation (viz tam).

Discarcare. Ve starém anglickém právu vyložit, vylodit; např. loď. *Carcare et discarcare*; naložit a vyložit; naložit a vylodit.

Discargare. Ve starém evropském právu vyložit či složit např. vagon.

Disceptio causae. V římském právu prezentace věci právními zástupci obou stran.

Discharge. Uvolnit, osvobodit, zrušit, ulehčit, odtížit, propustit. Splatit závazek (např. závazek osoby z nějakého dokumentu); ukončit zaměstnání osoby; propustit z vězení, z výkonu trestu odnětí svobody nebo z vojenské služby.

Discharge je druhový termín; spadají pod něj zejména odvolání (rescission), propuštění (release), souhlas (accord) a uspokojení (satisfaction), plnění (performance), rozsudek (judgment), vyrovnání (composition), bankrot (bankruptcy), fúze (merger).

Ve smluvním právu závazek zaniká, buď když strany splnily své závazky ze smlouvy, nebo jestliže události, chování stran či právní proces je plnění zproští.

Pokud jde o požadavky, nároky, práva ze žaloby, finanční závazky atd., vyrovnat dluh nebo nárok znamená ho splatit, anulovat jeho závaznost, uspokojit ho. A také zde je termín druhový; tak dluh, hypotéka, odkaz mohou být vyrovnány zaplacením nebo jakýmkoli výkonem tomu blízkým a zákonem dovoleným, který věřitel přijme jako dostačující. § U.C.C. § 3-601 a násl.

upravuje „discharge“ obchodních dokumentů. Odtížit osobu (discharge a person) znamená osvobodit ji od nějakého závazku, dluhu nebo nároku.

Viz také Performance; Release.

Bankruptcy. Konkurs. Úpadek. Uvolnění dlužníka od všech jeho dluhů kromě takových, které jsou z toho vyloučeny Zákoníkem o bankrotu (Bankruptcy Code). Zproštění dlužníka je krok, který pravidelně následuje po ohlášení úpadku a zavedení správy jeho majetku. Tím je dlužník zproštěn břemene všech svých dluhů, které byly nebo by mohly být dokázány v soudním řízení, takže už pro něj nejsou finančními zatížením a on se tak může zabývat podnikáním a nabývat majetku, aniž by ho musel použít na splácení svých dřívějších dluhů. Bankruptcy Code §§ 523, 524. Viz také Bankruptcy proceedings.

Constructive discharge. Vynucený odchod, vynucené odstoupení. Vynucený odchod nastává, jestliže zaměstnavatel záměrně vytváří zaměstnanci podmínky tak nesnesitelné, že zaměstnanec je nucen nedobrovolně ze zaměstnání odejít. Pittman v. Hattiesburg Municipal Separate School Dist., C. A. Miss., 644 F.2d 1071, 1077.

Contract. Smlouva. Zrušit smluvní závazek; učinit dohodu nebo smlouvu neplatnou a neúčinnou. Jako podstatné jméno toto slovo znamená jednání nebo právní úkon, kterým skončila závaznost smlouvy bez ohledu na to, zda je smlouva v plném zamýšleném rozsahu dodržena; (v tom případě je její zánik důsledkem jejího *splnění* — performance), nebo je porušena před úplným splněním.

Criminal law. Trestní právo. Akt, kterým je nějaká osoba ve vězení na základě obvinění z nějakého zločinu či trestného činu, propuštěna na svobodu.

Employment. Zaměstnání. Propustit ze zaměstnání; přestat někoho zaměstnávat. Hunn v. City of Madison Heights, 60 Mich. App. 326, 230 N.W.2d 414, 418.

Equity practice. Postup podle ekvity. Ve sporu o účetnictví před ekvitním soudem podle equity „discharge“ — „vyrovnání“ je výkaz výdajů a protipohledávek vznesených a uplatňovaných jako kompenzace účetnictvím obžalovaného; které následuje po zaúčtování.

Jury. Porota. Rozpustit porotu (discharge a jury) znamená zbavit ji jakéhokoli dalšího uvažování o případu. K tomu dochází, když se pokračování přelíčení stane z jakékoli příčiny nemožným; také když porota po uvážení vydala verdikt nebo se na verdiktu nemůže shodnout.

Military discharge. Propuštění z armády. Propuštění vojáka, námořníka nebo příslušníka námořní pěchoty z další vojenské služby, buď po uplynutí období jeho vojenské služby nebo předtím, a to na žádost nebo za trest. „Čestné“ propuštění („honorable“ discharge) je takové, kterým se končí vojenská služba s průvodním úředním osvědčením o dobrém chování během ní. „Potupné“ propuštění („dishonorable“ discharge) je propuštění z vojenské služby pro špatné chování nebo za trest uložený rozsudkem vojenského soudu za provinění proti vojenskému zákonu. Příležitostně se také užívá forma „zproštění bez pocty“ (discharge without honor), které znamená pokárání, ale samo o sobě není trestem.

Mortgage. Hypotéka. Formální dokument, který uvádí, že hypoteční dluh byl uhrazen, a který je obvykle zaregistrován v Registru smluv o převodech nemovitého majetku — Register of Deeds (nebo u srovnatelného orgánu pro registraci) či na jiném vhodném místě pro registraci smluv o převodech nemovitostí.

Dischargeable claim. Zrušitelný nárok. V konkursním řízení nárok, jehož uplatnění brání likvidace zbankrotované firmy, byla-li řádně nařízena. Viz Bankruptcy Code (Zákoník o bankrotu) § 727.

Disciplinary proceedings. Disciplinární řízení. Řízení, která jsou zahajována proti právnímu zástupci, aby dosáhla jeho pokárání, dočasného přerušování činnosti nebo škrtnutí ze seznamu advokátů pro nějaké neprofesionální jednání. Mnoho států má procesní pravidla, podle kterých se takové řízení vedou, včetně disciplinárních pravidel pro advokáty. Viz Code of Professional Responsibility; Disbarment; Disciplinary Rules.

Disciplinary Rules. Disciplinární pravidla. Název disciplinárních pravidel American Bar Association (ABA) — (Sdružení amerických advokátů), Model Code of Professional Responsibility — (Vzorový zákoník profesionální odpovědnosti). Popisují „minimální úroveň chování, pod kterou nesmí žádný právník klesnout, aniž by byl podroben disciplinárnímu řízení“. Tato pravidla byla nahrazena pravidly ABA, nazvanými Model Rules of Professional Conduct (Vzorová pravidla profesionálního chování) (viz tam).

Discipline. Řád, pořádek, návod. Poučení či návod sdělující znalosti a dovednosti, které je třeba dodržovat a podle nichž je třeba jednat v souladu s pravidly a řády. Výtka, napomenutí, potrestání, pokuta. Zavést v něčem pořádek nebo podrobit něco, resp. někoho kontrole.

Disclaimer. Vzdání se nároku, zřeknutí se práva. Odmítnutí nebo vzdání se nároku nebo svěřené moci osobou, která dříve tvrdila, že je její. Odmítnutí nebo nepřijetí majetku nebo práva, které je osobě nabízeno. Odmítnutí, popření nebo vzdání se podílu, práva či majetku uděleného či daného osobě nebo o kterém osoba tvrdí, že je její. Odvrhnutí, odmítnutí, vzdání se nároku, moci nebo majetku. I.R.C. (Internal Revenue Code — Zákoník o vnitřních daních) § 2518 upravuje podmínky, za nichž je možno možno se vyhnout darovací dani jako výsledku vzdání se nároku či zřeknutí se práva.

Viz také Refusal; Renunciation; Repudiation.

Estates. Majetková práva k nemovitostem. Akt, kterým strana odmítá přijmout majetek, který se na ni převádí.

Patents. Patenty. Jestliže název a popis patentu se neshodují nebo jestliže část toho, co je tím pokryto, není přesně to, co lze patentovat, poněvadž to není ani nové, ani užitečné, je majitel patentu se souhlasem soudu umožněno dát zapsat odmítnutí jakékoli části, buď názvu nebo popisu; odmítnutí je pak považováno za součást patentních listin nebo popisu, jen když bude přesvědčivě prokázáno v budoucnosti.

Pleading. Přelíčení, proces. V procesu podle common law úkon, jímž se, obžalovaný vzdává veškerého nároku na to, co ve svém písemném podání požaduje žalobce. Viz také Denial.

Qualified disclaimer. Kvalifikované odmítnutí. Odmítnutí přijmout podíl na majetku. Kvalifikované odmítnutí

musí být provedeno písemně a převodce je musí obdržet nejpozději 9 měsíců poté, co podíl vznikl. Jakmile někdo majetek přijme a užívá jej, nemůže ho odmítnout.

Warranty. Záruka. V této souvislosti znamená „disclaimer“ slova nebo chování, směřující ke zrušení nebo omezení záruky při prodeji zboží; to musí být v některých případech zcela jasné a vztahovat se ke konkrétní záruce, která má být vyloučena. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2—316.

„Disclaimer of warranties“ — (odepření záruky) je způsob, jak ovlivnit ručení prodávajícího redukováním počtu situací, za nichž by prodávající mohl jednat v rozporu s podmínkami smlouvy. Collins Radio Co. of Dallas, Tex. v. Bell, Okl. App., 623 P.2d 1039, 1049. Viz také Warranty.

Disclaimer clause. Klauzule o odmítnutí. Institut používaný k ovlivnění ručení prodávajícího snížením počtu situací, za nichž by prodávající mohl jednat v rozporu se zárukou. Lecates v. Hertrich Pontiac Buick Co., Del. Super., A.2d 163, 171. Viz např. Warranty (Limited warranty).

Disclosure. Akt odhalení. Odkrytí; odhalení něčeho, co je tajné nebo ne zcela srozumitelné.

V patentovém právu specifikace — popis vynálezu; údaje o podstatě vynálezu nebo o způsobu, jakým funguje.

V právu cenných papírů prozrazení určité finanční a jiné informace, považované za relevantní pro investory, kteří uvažují o nákupu cenných papírů v nějakém rizikovém podnikání; požadavek, aby byla opatřena dostatečná informace pro případné investory, aby mohli uváženě vyhodnotit záruku. Viz Prospectus.

Podle Truth in Lending Act (zákon o ochraně těch, kteří kupují na úvěr) je „disclosure“ pomocný termín, který se vztahuje ke způsobu, jakým určitá informace (např. celkové náklady na půjčku), považovaná za základní pro uvážené ocenění úvěrové transakce, bude oznámena spotřebiteli. 15 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1601 a násled. Dogget v. Ritter Finance Co. of Louisa, D. C. Va., 384 F. Supp. 150, 153. Viz Disclosure statement.

Viz ; Buried Facts Doctrine; Compulsory disclosure; Discovery; Freedom of Information Act; Full disclosure; Subpoena.

Disclosure by parties. Odhalení zúčastněnými stranami. Termín používaný někdy v právu o podvodu, pokud jde o povinnost stran prozradit fakt, který je podstatný, jestliže je jeho prozrazení nutné k vůli vzájemnému postojí stran. Viz také Material fact.

Disclosure statement. Výkaz zveřejňující informace finančního charakteru. The Federal Truth in Lending Act (Zákon o ochraně spotřebitelů) požaduje, aby finanční náklady, roční procentní sazba, počet a výše periodických plateb a jiné úvěrové podmínky byly plně uvedeny v dohodách o spotřebitelských půjčkách. To se obvykle dělá formou výkazu „Disclosure statement“, který je buď součástí nebo přílohou dohody. Viz také Truth in Lending Act.

Discommon. Vyjmout obecní pozemek z veřejného užívání. Zbavit obecní pozemky jejich obecní povahy ohraněním a přivlastněním nebo kultivací.

Discontinuance. Přetržitost. Nespojitost. Ukončení, způsobující zastavení, zastavující užívání, vzdání se, opuštění. Vztahuje se k ukončení nebo opuštění projektu, stavby, výstavby dálnice a pod.

Zastavení řízení v žalobě, kdy žalobce ji dobrovolně bere zpět, buď písemným oznámením obžalovanému, dříve než byl učiněn jakýkoli krok v právním řízení následujícím po odpovědi, nebo v jakémkoli jiném čase soudním příkazem soudce. Zamítnutí žaloby; odmítnutí. Podle procesních pravidel je vhodným termínem pro přetržitost „dismissal“ (odmítnutí); může být dobrovolné nebo nedobrovolné a může mít vliv na protinárok (counterclaim), křížový nárok (cross claim) nebo na nárok třetí strany (third party claim). Náklady mohou být vyměřeny. Fed. R. Civil P. 41 (Federální pravidla pro civilní řízení) Viz Dismissal.

V procesu podle common law technické přerušování soudního řízení v nějaké žalobě, ke kterému dochází v případě, kdy obžalovaný neodpovídá na celé žalobcovy prohlášení a žalobce opomněl vyjádřit svůj názor na nezodpovězenou část.

Discontinuance of an estate. Přerušování držby pozemkového majetku. Ukončení nebo dočasné pozbytí držby pozemkového majetku zatíženého omezením převodu v důsledku aktu jeho nájemce, který převedl větší pozemkový majetek, než byl oprávněn učinit. 2 Bl. Comm. 275; 3 Bl. Comm. 171. Převod učiněný nebo strpěný nájemcem pozemkového majetku zatíženého omezením převodu nebo každým, kdo se ho zmocnil in *autre droit* (právem někoho jiného), čímž dědic nebo nástupce nebo ti, kdo jsou v čekatelství na následnickou držbu, jsou dohnáni k podání žaloby a nemohou být zapsáni. Vypršení právoplatné držby nemovitosti a nabytí držby na základě nového a nezbytně protiprávního důvodu držby.

Disconvenable. Pr. Fr. Nevhodný; nezpůsobivý.

Discount. Diskont, eskont; sleva. Obecně sleva či odpočet od brutto obnosu jakéhokoli účtu za cokoliv. V užším omezením a technickém významu vzeti úroku předem.

Odpočet z původní ceny nebo dluhu, poskytnutý za pohotovostní placení nebo za placení v hotovosti. Metoda prodeje cenných papírů (např. pokladničních poukázek), které jsou vydány pod nominální hodnotou a zpětně odkoupeny za nominální hodnotu. Rozdíl mezi běžnou tržní cenou obligací a jejich nominální hodnotou. Sleva na normální prodejní cenu zboží.

Nízká počáteční úroková míra, kterou půjčovatelé nabízejí na hypotéku s variabilní úrokovou mírou. Je obvykle požadována na jeden nebo dva roky. Když diskontní období skončí, úroková míra se obvykle zvýší v závislosti na indexu použitým pro určení úrokové míry.

Koupit dokument nebo jiné právo za peníze, a to obvykle za menší obnos, než je nominální cena či hodnota práva.

Bankovní diskont znamená vratku nebo odpočet na její zálohy nebo půjčky peněz na převoditelný cenný papír nebo jiné důkazy dluhu splatného v budoucnu, které jsou převáděny do banky. I když diskontování směn v jeho plném významu může znamenat půjčení peněz a převzetí směn jako platby, nicméně ve svém běžnějším významu diskontování jako takové znamená zvýšení odměny za směnkou, odpočítávání či diskontování úroku, který se naakumuluje za období, po které má být směnka v oběhu. Bankovní diskontování znamená půjčování peněz na směnkou a odčítání úroku nebo prémie předem. Krok v transakci půjčování, kde úrok na půjčku je vzat předem odpočtem z obnosu poskytovaného na termínovanou půjčku, dávající dlužníkovi no-

minální hodnotu obligace, minus úrok. Russel v. Lumbermens Mortg. Co., Com. Pl., Ohio Misc. 171, 273 N.E.2d 803, 804.

Viz také Rebate; Rediscount; Rediscount rate.

Quantity discount. Diskont na množství. Poskytovaný výrobci nebo velkoobchodníky při nákupech ve velkém množství. Robinson Patman Act (Robinson Patmanův zákon) vyžaduje, aby tento diskont byl odůvodněn úsporami prodávajícího.

Trade discount. Obchodní diskont. Snížení ceny různým třídám spotřebitelů; např. diskont poskytovaný obchodníky se stavebním dřívím podnikatelům staveb a dodavatelům.

Discount bond. Diskontovaná obligace. Dluhopis prodaný za menší než nominální hodnotu nebo za méně, než je hodnota v den splatnosti. Úrok se neplatí ročně, ale akumuluje se ke dni splatnosti, kdy je placen.

Discount broker. Diskontový makléř. Směnkový makléř; ten, kdo diskontuje směnkou a dlužní úpisy a poskytuje půjčky na cenné papíry. Makléř s cennými papíry, který vyřizuje nákupní a prodejní příkazy za nižší ceny než zprostředkovatelé poskytující plné služby.

Discount loan. Diskontní půjčka. Půjčka, při které banka předem odečítá úrok v době, kdy je půjčka uzavřena.

Discount market. Diskontní trh. Úsek peněžního trhu, ve kterém banky a jiné finanční instituce obchodují s obchodními cennými papíry (commercial papers).

Discount rate. Diskontní sazba. Úroková sazba z nominální částky obchodního cenného papíru, kterou platí držitel, když převádí takový papír finanční instituci za hotové nebo za úvěr. Sazba účtovaná za diskontní půjčku. Viz Discount; Rediscount rate.

Úroková sazba používaná při zjišťování současných hodnot (diskontování).

Diskontní sazba je sazba účtovaná institucí Federal Reserve System (Systém federálních rezerv) členským bankám pro vypůjčování z oblastních poboček Federální ústřední banky. Sazba, která je stanovena Radou pro federální rezervy a která kontroluje dodávku peněz poskytnutých bankám pro půjčování a určuje strop pro úrokové sazby.

Discount shares. Diskontované akcie. Akcie vydané jako plně vyplacené a nepodléhající závazku dalšího placení za menší než plnou právoplatnou protihodnotu. Akcie s nominální hodnotou, vydané a vyplacené v hotovosti menší, než je jejich nominální hodnota. Diskontované akcie jsou považovány za druh rozřazených akcií a mohou uvalit na příjemce závazek, který se rovná rozdílu mezi nominální hodnotou a hodnotou vyplacenou v hotovosti, za kterou byly akcie vydány.

Discount stock. Viz Discount shares.

Discount yield. Diskontní výnos. Výnos z obligací prodaných s diskontem.

Discover. Objevit. Odhalit to, co bylo každému skryto, zatajeno nebo neznámo. Získat první pohled na něco nebo první znalost o něčem; získat znalost o tom, co existovalo, ale co objeviteli nebylo dosud známo. Shellmar Products Co. v. Allen—Qualley Co., C.C.A. Ill., 87 F.2d 104, 108. Podle U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) se toto slovo se vztahuje ke znalosti spíše než k důvodu znát. U.C.C. § 1—201(25). Viz také Discovery; Notice.

Discovered peril doctrine. Doktrína o odhaleném nebezpečí. Doktrína o odhaleném nebezpečí (či „poslední jasné šance“) je pokládána za omezení či výjimku z obecného pravidla o spoluzavinění z nedbalosti přede- m vylučujícího, aby žalobce dostal náhradu škody. Je založena na úvahách, odvozených z humanitárních principů, které ukládají každému morální povinnost vy- stříhat se zbytečného poranění druhého. Třemi podstatnými prvky, které dohromady vytvářejí tuto do- ktrínu jsou: (1) odhalený stav, který byl způsoben ne- dbalostí žalobce, (2) skutečné objevení nebezpečné ža- lobcovy situace žalovaným nebo jeho zástupci v čase, kdy mohli odvrátit zranění použitím všech prostředků, které měli a které nekolidovaly s jejich vlastní bezpeč- ností a (3) následné opomenutí použít takové prostře- dky. Strana, která vznáší spornou otázku odhaleného nebezpečí musí také dokázat, že bezprostřední příčinou poranění, které utrpěla, bylo nedbalé chování protistrany. *Welch v. Ada Oil Co., Tex. Civ. App., 302 S.W.2d 175, 179. Viz také Last clear chance doctrine.*

Discover. Osamělá. Neprovdaná; nevystavená nevýho- dām manželského stavu. Týká se jak dívky, tak vdovy.

Discovery. Objevení. Objev. V obecném smyslu zjištění toho, co bylo dříve neznámé; objevení nebo objasnění toho, co bylo dříve skryto; získání zprávy nebo znalosti o daných skutečích nebo skutečnostech; např. pokud jde o „objevení“ podvodu, týkajícího se platnosti záko- na o promlčecích lhůtách nebo připuštění nového přeli- čení z titulu nově „objeveného“ důkazu.

International law. Mezinárodní právo. Jako základ pro nárok na státní vlastnictví nebo svrchovanost je objevení, nalezení země, kontinentu nebo ostrova dříve neznámého nebo dříve známého pouze jeho necivilizo- vaným lidem, kteří tam žili.

Mining claim. Viz Mining location.

Patent law. Patentové právo. Objevení nějaké sub- stance, mechanického zařízení, zdokonalení nebo apli- kace, které nebyly dříve známy. Je to něco méně než vynález a může být výsledkem píle, aplikace nebo pou- hé náhody. *A. O. Smith Corporation v. Petroleum Iron Works Co. of Ohio, C.C.A. Ohio, 73 F.2d 531, 538.*

Trial practice. Soudní praxe. Předprocesní nástroje, které mohou být použity jednou stranou k získání faktů a informací o případu od druhé strany, aby přispěly k přípravě strany na přelíčení. Podle Federálních pravidel pro civilní řízení (a ve státech, které zavedly pravidla podle jejich vzoru) k těmto nástrojům patří: Odpovědi svědků na ústní a písemné dotazy, písemné dotazníky, předkládání dokumentů nebo věcí, povolení vstoupit na něčí pozemek, fyzické a mentální zkoušky a žádosti o přiznání. Pravidla 26–37. Termín se obecně vztahuje na odhalení faktů, smluv, dokumentů a jiných věcí obža- lovaným, které zná nebo vlastní jen on a které jsou nezbytné pro stranu, která usiluje o objevení něčeho jako součástí řízení o dosud nerozhodnuté žalobě nebo o ža- lobě, která má být vznesena u jiného soudu, nebo jako důkaz jejich práv nebo nároků v takovém řízení. *Hardenbergh v. Both, 247 Iowa 153, 73 N.W. 2d 103, 106.*

V *restních* řízeních „discovery“ klade důraz na právo obhajoby získat přístup k důkazu, který je nezbytný pro přípravu jejího vlastního případu. *Britton v. State, 44 Wis.2d 109, 170 N.W.2d 785, 789.* Discovery (objevení) a prozkoumání, resp. prohlídka či ohledání, se ve fede- rálních trestních případech řídí Fed. R. Crim. P. 16 a 26.2

(Federální pravidla pro trestní řízení); většina států má o „discovery“ podobná ustanovení v jednacích řádech soudů nebo v zákonech.

Viz také Deposition; Fishing trip or expedition; Good cause; Inspection; Interrogatories; Jencks Act or Rule; Perpetuating testimony; Work product rule.

Discovery, bill of. Žádost o vyjevení či předložení něče- ho. V procesu podle ekvity písemná žádost o odhalení faktů známých žalovanému nebo o předložení smlouvy či jiné písemnosti, kterou má v opatrování nebo moci; žalobce tím neusiluje o meritorní rozhodnutí, i když si může přát, aby soudní řízení probíhalo tak dlouho, do- kud k objevení či odhalení nedojde.

Discovery rule. Pravidlo o objevení. Podle „pravidla o objevení“, promlčecí lhůty v případech, kde jde o za- nedbání povinné péče (mal practice), nezačnou běžet, tj. žalobní důvod nevznikne, dokud se na zanedbání povin- né péče nepřijde (= dokud se neobjeví) nebo dokud neu- plyne doba, během níž by pacient, při vynaložení přimě- řené péče a píle, měl na protiprávní jednání lékaře přijít. *Shinabarger v. Jatoi, D.C.S.C., 385 F. Supp. 707, 710.*

Discovery vein. Viz Vein.

Discredit. Diskreditovat. Poškodit dobrou pověst. Zničit nebo poškodit důvěryhodnost osoby; obvinít, obžalo- vat (impeach); zpochybnit; snížit stupeň důvěry, který má být poskytnut svědkovi nebo dokumentu, např. na- padením věrohodnosti jednoho či pravosti druhého; znevažovat či oslabit spoléhání na svědectví svědka nebo na písemný důkaz, a to jakýmikoli prostředky. *Viz Impeachment.*

Discretely. Taktně. Opatrně; rozumně; se soudností.

Discrepancy. Rozpor. Rozdíl mezi dvěma věcmi, které by měly být identické, např. mezi písmem jednoho a druhého; rozpor mezi výpověďmi; variance (*viz tam*). Také neshoda, nesouhlas, disonance, odštěpení, ne- stejnost, nesoulad, rozdíl.

Discretely. Přetržitě. Odloučeně; odděleně.

Discretio est discernere per legem quid sit jus- tum. Volně uvážít znamená rozpoznat, co je spravedli- vé podle práva.

Discretio est scire per legem quid sit justum. Volně uvážít znamená vědět, co má být podle práva spravedli- vé.

Discretion. Uvážlivost. Volné uvážení. Je-li výraz apliko- ván na veřejné funkcionáře, znamená moc a právo pro- půjčené jim zákonem jednat za určitých okolností v souladu s tím, jak to vyžaduje jejich vlastní úsudek a svědomí, neomezované úsudkem a svědomím dru- hých. Je-li aplikován na veřejné úředníky, znamená jed- nání ve světle rozumu aplikované na všechny fakty s ohledem na práva všech zúčastněných stran, avšak beroucí zřetel na to, co je za všech okolností správné a spravedlivé podle práva. *State v. Whitman, R.I., 431 A.2d 1229, 1233.*

V trestním právu a v ustanoveních o úmyslném poru- šení práva (torts) znamená schopnost rozeznávat správné a nesprávné, zákonné a nezákonné, moudré a bláznivé natolik, aby bylo možné podrobit někoho zákonu a učinit ho odpovědným za jeho činy.

Moudré vedení a řízení; opatrné rozeznávání, zvláště v majetkových záležitostech a pokud jde o řízení sama sebe; opatrnost; obezřelost; ostražitost.

Viz Discretionary acts.

Abuse of discretion. Viz Abuse (Discretion).

Judicial and legal discretion. Soudcovská a právní úvaha. Tyto termíny jsou aplikovány na opatření přene- chané k volnému uvážení soudce nebo soudu a zname- nají úvahu vázanou pravidly a principy zákona a ne úvahu libovolnou, náladovou a bez zábran. Není to od- dávání se soudcovskému rozmaru, ale používání soud- covského úsudku, založeného na faktech a vedeného zákonem, či spravedlivé rozhodnutí o tom, co je za da- ných okolností správné a vhodné. Je to právní úvaha, při které se musí rozeznávat postup předepsaný záko- nem od vůle soudce, aby se neprosadila vůle soudce, ale vůle zákona. Provedení úvahy tam, kde jsou použi- telná dvě alternativní ustanovení zákona, podle kterých soud může postupovat. Svoboda a výsada rozhodnout a jednat v souladu s tím, co je správné a spravedlivé v okolnostech, které jsou vlastní jednotlivému případu, vedená duchem a principy zákona; použití takového uvážení je revidovatelné pouze tehdy, jestliže ho bylo zneužito. *Manekas v. Allied Discount Co., 6 Misc.2d 1079, 166 N.Y.S.2d 366, 369.* Pokud jde o zneužití úvahy, viz Abuse.

Discretionary account. Konto přenechané k volnému uvážení. Konto zákazníka svěřené makléřovi, aby podle úvahy nakupoval nebo prodával cenné papíry nebo komodity, včetně výběru, časování a ceny, která má být placena nebo přijata. *Stevens v. Abbott, Proctor and Paine, D. C. Va., 288 F. Supp. 836, 839.*

Discretionary acts. Činy přenechané volnému uvážení. Takové činy, pro něž není tvrdé a pevné pravidlo co do směru postupu, který je či není nutno nastoupit; jestliže jasně definované pravidlo existuje, pak takové pravidlo volně uvážení vylučuje. *Elder v. Anderson, 205 Cal. App.2d 326, 23 Cal. Rptr. 48, 51.* Možnost volby daná soudcům a správním úředníkům, aby jednali či nejed- nali, jak považují za vhodné či nutné; taková jednání, nebo odmítnutí jednat nemohou být zvrácena, aniž by se ukázalo, že došlo ke zneužití volného uvážení, což znamená takové jednání či opomenutí, jehož by se žá- dná svědomitá osoba přiměřeně jednající nemohla dopustit nebo nedopustit. Jednání, které vyžaduje použití úsudku a volby a má za následek to, co je za daných okolností správné a vhodné. *Burgdorf v. Funder, 246 Cal. App.2d 443, 54 Cal. Rptr. 805.* *Porovnej s* Ministerial act. *Viz také* Discretion.

Discretionary damages. Odškodnění ponechané vol- němu uvážení. Takové, které lze měřit osvíceným svě- domím nezaujatých porotců.

Discretionary function. Viz Discretionary acts.

Discretionary power. Právo volného uvážení. Moc, která není imperativní; jestliže imperativní je, je čas, rozsah a způsob výkonu ponechán volnému uvážení toho, komu byla moc svěřena. Moc něco vykonat nebo se něčeho zdržet. *City of San Antonio v. Zogheib, Tex. Civ. App., 70 S.W.2d 333, 334.*

Discretionary review. Přezkoumat na základě volného uvážení. Odvolací řízení, které není věcí práva, ale spíše věcí volné úvahy soudu, k němuž odvolání směřuje; např. odvolání k Nejvyššímu soudu Spojených Států. *Viz* Certiorari.

Discretionary trusts. Svěřenství s plnou mocí. Taková svěřenství nejsou vytyčena pevnými směrnici, ale dovolují určitý rozsah volného uvážení při své realizaci. Svěřenství, která nemohou být náležitě spravována bez

použití určitého stupně opatrnosti a úvahy. Svěřenství, kde svěřenský správce nebo jiná strana má právo aku- mulovat, spíše než vyplácet důchod za každý rok. V zá- vislosti na podmínkách svěřenského dokumentu může být takový důchod akumulován aby byl příjemcům dů- chodu rozdělen v budoucnosti nebo připočten k celko- vému majetku na prospěch budoucího majitele. *Viz ta- ké* Trust.

Discrimination. Diskriminace. V ústavním právu půso- bení zákona nebo zavedené praxe, z něhož vyplývají zvláštní výsady jedné třídě libovolně vybrané z velkého počtu lidí, z níž všichni mají stejný vztah k uděleným výsadám a mezi nimiž a neprivilegovanými nemůže být nalezen přiměřený rozdíl. Nespravedlivé zacházení s lidmi pro jejich rasu, věk, pohlaví, národnost nebo náboženství; odpírání běžných práv lidem z těchto dů- vodů. Zanedbání povinnosti nakládat se všemi lidmi stejně v situaci, kdy nelze nalézt žádný podstatný rozdíl mezi těmi, kdo jsou privilegováni, a těmi, kdo privilego- váni nejsou. *Baker v. California Land Title Co., D. C. Cal., 349 F. Supp. 235, 238, 239.*

Federální zákony zakazují diskriminaci v zaměstnání z titulu pohlaví, věku, rasy, národnosti, náboženství ne- bo invalidity; např. kapitola VII Zákona o občanských právech (Civil Right Act) z r. 1964, Zákon o věkové dis- kriminaci v zaměstnání (Age Discrimination in Employ- ment Act), Zákon o stejném platu (Equal Pay Act), Zákon o diskriminaci pohlaví v zaměstnání z důvodů gravidity (Sex Discrimination in Employment Based on Pregnancy Act). Další federální zákony, doplněné soud- ními rozhodnutími, zakazují diskriminaci v oblasti vo- lebního práva, bydlení, poskytování úvěru, veřejného školství a v přístupu k veřejným zařízením (public faci- lities).

Ve vztahu ke společným přepravním porušení po- vinnosti přepravce zacházet se všemi odesílateli stejně a poskytovat jim rovné příležitosti posílat na trh své produkty. Přepravní zanedbání jednat se všemi stej- ně podle podstatně stejných podmínek.

Viz také Age Discrimination Act; Bias; Disparate treatment; Equal protection clause; Equal protection of the law; Invidious discrimination; Price discrimination; Protected class; Redlining; Reverse discrimination.

Discussion. Vyčerpání všech právních prostředků proti dlužníkovi. V civilním právu řízení na žádost ručitele, kterým je věřitel zavázán vyčerpat majetek hlavního dlužníka předtím, než se obrátí na ručitele; toto právo ručitele se nazývá „benefit of discussion“ (prospěch z vyčerpání všech právních prostředků).

Disease. Nemoc. Odchylka od zdravého či normálního stavu jakýchkoli tělesných funkcí nebo tkání. Změna stavu těla nebo některého z jeho orgánů, která přerušuje nebo narušuje výkon životních funkcí a působí nebo hrozí způsobit bolest a zslábnost. Nemoc, choroba, porucha, neduh, tělesná slabost. Nemoc nebo nenor- mální stav, s určitými příznaky. *Viz také* Industrial disea- se; Occupational disease.

Disentailing deed. Smlouva o zrušení převodu majetku na vymezený okruh dědiců. V anglickém právu zaregi- strovaná záruka, vylučující převod majetku na vymeze- ný okruh dědiců, podle 3 & 4 Wm. IV, c. 74.

Disentailing statutes. Zákony pojednávající o zrušení převodu na vymezený okruh dědiců ve smlouvě o pře-vodu dědičného majetku vyhrazeného zvláštní třídě dě- diců nebo takové zrušení převodu zakazující.

Disentailment. Zrušení převodu majetku na vymezený okruh osob. Akt, kterým se ruší převod dědičného majetku vymezenému okruhu osob (fee tail), ustanovený smlouvou o vymezeném okruhu dědiců, a který spočívá v úplném převodu majetku bez omezení na určitý druh osob (fee simple) na nájemce statku s omezenou dědičnou posloupností. V tomto případě příjematel převzal majetek neomezený na určitý okruh dědiců a omezený převod nebo právo prvorozeného potomka nájemce statku s omezenou dědičnou posloupností zaniká smrtí tohoto nájemce.

Disfigurement. Znetvoření. To, co narušuje či poškozuje krásu, symetrii nebo vzhled člověka nebo věci; to, co činí nevzhledným, znetvořeným či nedokonalým nebo co nějakým způsobem deformuje. *Viz* Maim.

Disfranchise. Zbavit práv a svobod. Zbavit práv a výsad svobodného občana; zbavit ústavně (nebo obecně v právu) zakotvených práv a svobod; zbavit jakéhokoli práva, např. hlasovacího, atd. V jakýchkoli volbách, kde systém stran poskytuje prostředky, aby občanovo volební právo bylo efektivní, popření práva jeho strany účastnit se voleb zakládá „zbavení občanů volebního práva“ a nutí je, aby, jestliže volí, hlasovali pro zástupce jiných politických stran než těch, ke kterým sami patří; zbavení práva výběru je zbavením volebního práva. *Communist Party of United States of America v. Peek*, 20 Cal.2d 536, 127 P.2d 889, 894.

Disfranchisement. Zbavení práv a svobod. Akt, jímž se člen nějaké korporace zbavuje jeho práva jako takového, vyloučením. Liší se od „amotion“ — odstranění (*viz tam*), které je aplikovatelné na odstranění úředníka z funkce, přičemž jeho práva jako člena se mu zachovávají.

V obecně rozšířenějším významu odnětí volebního práva (tj. práva hlasovat ve veřejných volbách — public elections) jakémukoli občanovi nebo třídě občanů.

Disgavel. V anglickém právu zbavit pozemky jejich hlavního rysu, kterým je lenní držba, přecházející stejným dílem na všechny syny nájemce.

Disgrace. Hanba, ostuda, nemilost.

Disgrading. Degradace. Ve starém anglickém právu zbavení řádu nebo hodnosti.

Disguise. v. Zakrýt, zamaskovat. Změnit zevnějšek nebo vzhled, zvláště zakrýt neobvyklým oděvem; maskovat se přestrojením apod. Zastřít existenci právého stavu nebo charakteru nějaké osoby nebo věci.

Disguise. n. Přestírání, neupřímnost; oděv, který má maskovat toho, kdo ho nosí. Cokoli, co osoba nosí s úmyslem změnit svůj vzhled tak, že nebude poznána těmi, kteří ji dobře znají, nebo že bude považována za jinou osobu.

Disherison. Vydědění. Zbavení dědictví. Zastaralý výraz.

Disheritor. Osoba, která vydědjuje či zbavuje někoho majetku, úřadu či hodnosti. Zastaralý výraz.

Dishonesty. Nepoctivost. Nečestnost. Náchylnost ke lhaní, šizení, podvádění, zpronevěře; nedůvěryhodnost, nedostatek poctivosti. V principu nedostatek čestnosti, bezúhonnosti či poctivosti; Nedostatek spravedlivosti a přímosti; sklon ke zpronevřování, podvádění nebo klamání. *Tucker v. Lower*, 200 Kan. 1, 434 P.2d 320, 324.

Dishonor. Nepřijmout. Odmítnout. Odmítnout akceptovat nebo platit ratu nebo platit vlastní směnku, když je náležitě prezentována. Dokument je odmítnut, když nevyhnutelná nebo opční prezentace je náležitě provedena a je odmítnuta řádná akceptace nebo zaplacení nebo není možné akceptaci nebo placení získat v mezích předepsané lhůty nebo — jako v případě bankovních inkas — je-li dokument patřičně vrácen v nepřekročitelném posledním půlnočním termínu; nebo prezentace je omluvena a dokument není náležitě akceptován nebo proplacen. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 3–507(1); § 4–210. Vztahuje se i na pojišťovatele akreditivu, který odmítá platit nebo akceptovat ratu nebo platební příkaz. Pokud jde o bankovní ručení za protiprávní odmítnutí, *viz* U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 4–402. *Viz také* Notice of dishonor; Protest.

Co se týká vlajky, rozrhat nebo poskvřnit, se záměrem zostudit nebo projevit lhovost. *State v. Schluefer*, 127 N.J.L. 496, 23 A.2d 249, 251. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 700. *Viz* Deface; Defile.

Disincarcerate. Propustit na svobodu, osvobodit z vězení.

Disinfected. Dezinfikováno. Očištěno od škodlivých nebo nakažlivých nemocí. Imunizace.

Disinflation. Dezinflace. Zpomalení míry růstu cen. Negativní inflace *Porovnej s* Delation.

Disinherison. Vydědění. V civilním právu akt zbavení neopominutelného dědice dědictví, které mu podle zákona náleží. Vydědění je testamentární dispozice, nikoli pouhé potrestání za nedostatek synovské nebo dceřiné účty. Taková testamentární dispozice není samočinná; aby byla účinná, je zapotřebí něčeho více než jen toho, že se objeví v poslední vůli.

Disinheritance. Vydědění. Akt, kterým vlastník pozemkového majetku — statku — zbavuje osobu, která by jinak byla jeho dědicem, práva majetek zdědit.

Disinter. Exhumovat, vykopat, vyzvednout z hrobu.

Disinterested. Nezajímavý. Nezájemný. Neúčastněný na možném zisku nebo ztrátě, v důsledku neuzavřených řízení nebo transakcí. Nemající žádný zájem na věci, o kterou jde nebo na kontroverzi; bez předsudku nebo stranickosti; nestranný či spravedlivý; bez peněžního zájmu; dříve či předtím nezajímavý; nezaujatý nebo bez postranních myšlenek. *Schipper & Block, Inc. v. Carson Pirie Scott & Co.*, 122 Ill. App.2d 854, 857. *Porovnej s* Bias.

Disinterested witness. Nezajímavý svědek. Ten, kdo nemá zájem na věci či na problému, o který ve sporu jde, a který je podle zákona schopen svědčit.

Disintermediation. Převedení úspor. Když úroková sazba na volném trhu překročí regulovaný úrokový strop pro vklady s výpovědní lhůtou, stáhnou někteří vkladatelé své fondy a investují je jinde za vyšší úrokovou sazbu. (např. do pokladničních poukázek Spojených států — U.S. Treasury bills). Tento proces je znám jako „disintermediation“ — převedení úspor.

Disjunctim. Lat. V civilním právu odděleně; jednotlivě. Opak ke *conjunctim* (*viz tam*).

Disjunctive allegation. Disjunktivní tvrzení nebo obvinění. Tvrzení nebo obvinění v procesu, které něco vyjadřuje, a to pomocí spojky „or“ (nebo); například tvrzení, že obžalovaný „zavraždil nebo způsobil, že byl zavražděn“, atd. by mohlo být tohoto charakteru.

Disjunktivní výpovědi či obvinění jsou taková, která tvrdí, že obžalovaný udělal jedno nebo druhé; kdykoli by slovo „nebo“ učinilo tvrzení nejistým, např. v tom, která ze dvou nebo více věcí je míněna, je nepřipustné. *Austin v. State, Okl.*, 419 P.2d 569.

V civilních žalobách může být požadováno více několika (alternativní) rozhodnutí. *Fed. R. Civ. P. (8(a)* (Federální pravidla pro civilní řízení). *See* Alternative pleading.

Disjunctive term. Disjunktivní termín. Termín, který je položen mezi dva opaky. Potvrzením jednoho z nich je druhý vzat zpět; obvykle je to vyjadřováno slovem „or“.

Dislocation. Dislokace. Odstranit z místa, které něčemu (někomu) náleží.

Disloyal. Neloajální. Nevěrný.

Dimes. Desátky; tithes (*viz tam*). Původní forma slova „dime“, což je název jedné americké mince.

Dismiss. Propustit. Zamítnout. Poslat pryč, zprostit, přerušit, vyříditi; způsobit, aby něco bylo dočasně nebo trvale odstraněno; zprostit povinnosti. Zamítnout žalobu bez jakékoli další úvahy nebo výsledku. *Viz také* Discharge.

Dismissal. Odmítnutí, zamítnutí, propuštění. Příkaz nebo rozsudek s konečnou platností rozhodující o žalobě, sporu, návrhu, atd. bez zkoumání problémů s tím spojených. Dismissal může být buď dobrovolný (voluntary) nebo nedobrovolný (involuntary). *Fed. R. Civ. P. 41* (Federální pravidla pro civilní řízení).

Uvolnění nebo propuštění ze zaměstnání.

Involuntary dismissal. Nedobrovolné zamítnutí. Podle pravidel uplatňovaných v praxi může k němu dojít na vlastní návrh soudu pro nedostatek obžaloby nebo proto, že skutečnosti, jež by zdůvodnily meritorní rozhodnutí, nebyly prokázány. *Fed. R. Civ. P. 41 (b)* (Federální pravidla pro civilní řízení).

Voluntary dismissal. Dobrovolné zamítnutí. Podle pravidel uplatňovaných v praxi může být uskutečněno žalovaným bez přivolení soudu (leave of court), jestliže je zaregistrováno před odpovědí nebo na základě dohody podepsané všemi stranami poté, kdy odpověď byla zaregistrována. *Fed. R. Civ. P. 41(a)* (Federální pravidla pro civilní řízení).

Dismissal and nonsuit. Odmítnutí a zamítnutí žaloby. Ukončení sporu, jelikož žalobce v něm nepokračoval, nebo že si přál řízení zastavit.

Dismissal compensation. Náhrada za propuštění. Konkrétní obnos, který zaměstnavatel vyplácí zaměstnanci za trvalé ukončení zaměstnání. Také nazývaná odchodné nebo odstupné.

Dismissal for cause. *Viz* For cause.

Dismissal without prejudice. Zamítnutí bez předsudku. Termín znamenající zamítnutí, aniž by se tím žalobci bránilo žalovat z týchž důvodů znovu. Smyslem slov „without prejudice“ (bez předsudku) je zabránit tomu, aby rozhodnutí o zamítnutí působilo jako překážka dalšího (následného) sporu.

Dismissal with prejudice. Termín znamenající soudní rozhodnutí o meritů věci a konečném vyřízení, které brání opětovnému podání žaloby v téže věci. Je to u každé sporné otázky res judicata (věc pravomocně rozhodnutá).

Dismissed for want of equity. Zamítnuto pro nedostatek ekvity. Věta používaná k označení rozhodnutí ve věci samé, z důvodů nějaké formální vady. K zamítnutí může dojít proto, že tvrzení obsažená v návrhovatelské návrhu byla shledána co do skutečností nepravdivá nebo za nepostačující k tomu, aby opravňovala návrhovatele k právní pomoci, jíž se domáhá. *Reinman v. Little Rock*, 237 U.S. 171, 35 S. Ct. 511, 513, 59 L. Ed. 900.

Dismortgage. Amortizace hypotéky. Splacení hypotéky *Viz* Redemption.

Disobedience. Neposlušnost. *Viz* Civil disobedience; Civil disorder.

Disobedient child. Neposlušné dítě. Dítě, které může být k tomu příslušnými soudy prohlášeno za provinilé podle zákona o vzdorovitých a vzpurných dětech (stubborn children). Může být předmětem petice jako dítě, které potřebuje sociální péči. Dítě, které svéhlavě odmítá respektovat žádosti svých rodičů nebo zákonného poručníka, či jiné osoby, u níž je v opatrování. *Viz také* Delinquent child.

Disorder. Nepořádek. Bouřlivé, neukázněné, amorální nebo nemravné chování. Porušení veřejné slušnosti a morálky. *Viz také* Breach of the peace; Civil disobedience; Civil disorder; Riot; Unlawful assembly.

Lehké, částečné a dočasné tělesné onemocnění. *Pacific Mut. Life Ins. Co. v. McCombs*, 188 Ark. 52, 64 S.W.2d 333.

Disorderly. Nepořádně. Neuspořádaně. V rozporu s pravidly pořádku a chování; porušující veřejný pořádek; bouřlivý, výtržnický, neukázněný, nemravný.

Disorderly conduct. Neukázněné chování. Termín vágního a neurčitěho významu (s výjimkou, kdy je definováno v zákonech), ale které obecně znamená jakékoli chování, jež je v rozporu se zákonem, zejména takové, které má sklon rušit veřejný pořádek nebo slušné chování, ostouzet veřejnost nebo šokovat veřejný smysl pro morálku. Provinění proti veřejným mravům, veřejnému pořádku či bezpečnosti. *State v. Cherry*, 185 Neb. 103, 173 N.W.2d 887, 888. Zákony o neukázněném chování musejí dostatečně konkretizovat zakázané chování, neboť jinak mohou být prohlášeny za neústavní. *Baker v. Bindner*, D. C. Ky., 274 F. Supp. 658.

Osoba je vinna neukázněným chováním, jestliže za účelem způsobení veřejných potíží, mrzutostí či poplachu nebo bezohledného vytváření rizika téhož: (a) se angažuje v potyčce či boji nebo vyhrožování, v násilném nebo bouřlivém chování; nebo (b) dělá nepřiměřený hluk nebo sprostě mluví k jakékoli přítomné osobě; nebo (c) vytváří nebezpečnou situaci či situaci fyzického ohrožení jakýmkoli jednáním, které slouží nelegitímnímu účelu aktera. *Model Penal Code*, § 250.2 (Vzorový trestní zákoník).

Viz také Breach of the peace.

Disorderly house. Nepořádný dům. Dům nebo místo, kde lidé trvale nebo dočasně bydlící se chovají takovým způsobem, že to nepřipustně obtěžuje sousedy. Dům, kde se jedná tak, že to může podlomit či narušit morálku společenství nebo porušit veřejný pořádek. *Payne v. U.S.*, D. C. Mun. App., 171 A2d 509, 511. Má široký význam a zahrnuje nevěstince, hráčská doupatá, bordely a místa podobného charakteru. V common law bylo přestupkem (disorderly conduct) takový dům mít. *Burgess v. Johnson*, 223 Ga. 427, 156 S.E.2d 78. Podle současných zákonů by taková činnost zakládala poru-

šení veřejného pořádku nebo by se hodnotila jako neukázněné chování. Některá konkrétní jednání (*např. prostitute*) mohou být také trestnými činy.

Disorderly persons. Neukázněné či vzpurné osoby. Takové, které jsou nebezpečné nebo škodlivé veřejnému pořádku a dobru z důvodu svého špatného chování či zvrhlých zvyků a jsou proto podrobeny policejnímu dozoru. Tento výraz je používán hlavně v zákonech a jeho rozsah je závislý na místních nařízeních. Osoba, která porušuje mír a pořádek ve společnosti.

Disorderly picketing. Viz Unlawful picketing.

Disorientation. Dezorientace. Neschopnost identifikovat čas, místo a okolí.

Disparagare. Zneuctit, pohanět. Ve starém anglickém právu spojit dohromady ty, kteří jsou nerovni (*disparares conferre*); spojit nevhodným a neospravedlnitelným způsobem; spojit manželstvím ty, kdo jsou nerovni krví a původem.

Disparagatio. Ve starém anglickém právu zneuctění. *Haeredes maritentur absque disparagatione*, dědici se budou spojovat v manželství bez zneuctění.

Disparagation. Pr. Fr. Zneuctění; spojit dědice, atd. v manželství pod úroveň nebo stav nebo v rozporu s pravidly slušnosti.

Disparage. Uvalit hanbu. Nerovně spojit; nalézt nevhodného manželského partnera. Poškodit dobrou pověst osoby nebo majetku.

Disparagement. Zneuctění. Ve starém anglickém právu poškození spojením nebo srovnáním s nějakou osobou nebo věcí nižšího stavu nebo horší kvality. Poškodit dobrou pověst manželstvím s partnerem, který není na náležitě společenské úrovni partnera. Manželství bez zneuctění byl sňatek s někým v přiměřeném postavení a s přiměřeným charakterem.

Otázka, jejímž úmyslem je zpochybnit existenci nebo rozsah majetku někoho jiného, pokud jde o pozemky, movitost nebo nehmotné věci nebo o jejich kvalitu.

Nepravda, která směřuje k tomu, aby bylo pomluveno zboží nebo služby druhé strany, je žalovatelná v common law žalobou za „disparagement“. Totéž chování je také žalovatelné podle některých zákonů jednotlivých států a může být základem stížnosti u F.T.C. (Federální komise pro obchod). Podle zákona, nazývaného Lanham Act, neexistuje soukromá příčina žaloby pro zneuctění, která by platila federálně v rámci USA.

Disparagement of goods. Zneuctění zboží. Nepravdivé a zavádějící tvrzení o zboží konkurenta, které se činí proto, aby ovlivnilo nebo mohlo ovlivnit veřejnost, aby toto zboží nekupovala. *Aerosonic Corp. v. Trodyne Corp.*, 402 F.2d 223, 231. Viz Disparagement.

Disparagement of title. Znevažování právního nároku. Žalovatelné zlehčování právního nároku, za které může být požadováno odškodnění. Škodlivá lež, která neoprávněně a bezdůvodně pomlouvá právní nárok osoby na majetek. Zveřejnění věci, která je nepravdivá a která znevažuje majetek druhého (půdu, movitost nebo nehmotné statky) za takových okolností, že by rozumný člověk mohl předpokládat, že by tím mohlo být ovlivněno chování třetí osoby jako kupujícího nebo nájemce a vlastník by mohl z takto způsobeného zhoršení prodejnosti svého majetku mít finanční ztrátu. *Hill v. Allan*, 259 Cal. App.2d 470, 66 Cal. Rptr. 676, 689.

Disparaging instructions. Znevažující instrukce. Instrukce daná porotě, která může zlehčit nebo očernit osobu nebo procesní stranu.

Disparate treatment. Různé diskriminační zacházení. Rozdílné zacházení se zaměstnanci nebo uchazeči na základě jejich rasy, barvy pleti, náboženství, pohlaví, národnosti, handicapu, nebo postavení vojenského vysloužilce. *Rich v. Martin Marietta Corp.*, D. C. Colo., 467 F. Supp. 587, 608.

Disparity. Disparita. Znatelný rozdíl v kvantitě či kvalitě mezi dvěma nebo více věcmi.

Dispatch. Odeslání, rychlé splnění či vyřízení.

V námořním právu pracovitost, patřičná aktivita nebo náležitá rychlost při vyloďování nákladu; opak zpoždění. *Customary dispatch* (obvyklé odbavení) je takové, které je v souladu s pravidly, zvyky a obyčejí přístavu, kde je vyloďování prováděno. *Dispatch money* (sleva poskytnutá loďářem nájemci lodí) je svou povahou odměna za nalodění a vyloďování v kratším čase, než byl pro to stanoven či ujednán v podobě „lay days“ (dny na naložení a vyložení lodí), *The West Nosska*, D.C.N.Y., 2 F. Supp. 547. *Quick dispatch* (rychlé odbavení) je rychlé vyložení nákladu bez ohledu na zvyky nebo pravidla přístavu nebo na zpoždění v důsledku zaplněnosti přístavu či přístavní hráze.

Dispauper. Zbavit práva na chudinskou podporu. Jestliže osobě vzhledem k její chudobě je dovoleno podat žalobu *in forma pauperis* a ta dříve než proces skončí, získá nějaké pozemky nebo movitý majetek nebo se proviní něčím, za co jí musí být tato výhoda odňata, pak ztrácí právo podat žalobu *in forma pauperis* a je prohlášena za zbavenou práva na chudinskou podporu (*dispaupered*).

Dispel. Rozptýlit, rozehnat, zahnat. Odehnat rozptýlením, odstranit, vykázat, rozházet.

Dispensary. Prodejna lihovin. Místo, kde jsou připravovány nebo distribuovány drogy.

Dispensatio est mali prohibiti provida relaxatio, utilitate seu necessitate pensata; et est de jure domino regi concessa, propter impossibilitatem praevidendi de omnibus particularibus. Prominutí je opatrné zmírnění toho, co zákon zakazuje (*malum prohibitum* – viz *tam*), vedené užitečností nebo nutností; zákon je králi povoluje, jelikož nelze předvídat všechny jednotlivosti.

Dispensatio est vulnus, quod vulnerat jus commune. Prominutí je rána, která poškozuje common law.

Dispensation. Dispens. Úleva. Prominutí (z) či osvobození (od) některých zákonů; povolení dělat něco zakázaného; dovolení opominout něco nařízeného; kanonický název pro povolení. Zmírnění zákona pro užitek nebo výhodu jednotlivce. Ve Spojených státech neexistuje síla, s výjimkou legislativy, která by mohla promíjet to, co zákon vyžaduje; a ani pak nejde o prominutí, jako spíše o změnu zákona. Viz také Exemption.

Dispense. Nevyžadovat (co), netrvat (na), nepovažovat za závazné. Etymologicky znamená „dispense“ vyvážit, vyplatit, rozdělit, regulovat, řídit, kontrolovat atd., ale když je použito s „with“, má mezi jinými významy také význam odstranit, skoncovat, zrušit.

Dispersionare. Skandalizovat nebo znevažovat.

Displace. Vytlačit, zaujmout místo něčeho nebo někoho. *Ford v. Department of Water and Power of City of Los Angeles*, 4 Cal. App. 2d 526, 41 P.2d 488, 189.

Displaced person. Vysídlenec, bezdomovec, ten, kdo byl odsunut. Osoba ponechaná bez domova ve své vlastní zemi kvůli válce nebo z jiného důvodu.

Displacement. Přesunutí, přemístění. Přenesení citového důrazu z jednoho předmětu na druhý jako prostředek, jak se vyhnout nepřijatelným myšlenkám nebo tendencím, nebo jak takové myšlenky nebo tendence zakrýt.

Display. Výstava, přehlídka. Otevření nebo odhalení, manifestace, ostentativní předvedení, stavění se na odívání, paráda. *20th Century Lites v. Goodman*, 64 Cal. App.2d Supp. 938, 149 P.2d 88, 91. V zákoně o autorském právu „to display“ (zveřejnit) dílo znamená ukázat je, buď přímo nebo prostřednictvím filmu, diapozitivu, televizního obrazu nebo jakýmkoli jiným zařízením nebo procesem nebo v případě filmu nebo jiného audiovizuálního díla předvést jednotlivé obrazy bez návaznosti (nonsequentially). Copyright Act, 17 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 101.

Je-li toto slovo aplikováno v polygrafii, znamená rozličnou úpravu řádků, např. použitím nestejných délek, různých stylů nebo velikostí písma; také sazba takto tištěná. „Display advertising“ (akcidenční inzerce) znamená inzerci v novinách, časopisech nebo obchodních propagačních materiálech, která není uvedena konkrétním záhlavím (rubrikou). *Rust v. Missouri Dental Board*, 348 Mo. 616, 155 S.W.2d 80, 85.

Dispono. Lat. Disponuji, uděluji, převádím. *Disponet*, uděluje nebo zcizuje. *Jus disponendi* právo dispozice, tj. převodu právního nároku k majetku.

Disposable earnings. Disponibilní výnos. Ta část příjmu, kterou osoba může volně nakládat nebo kterou může investovat, kterou má k dispozici po zaplacení daní a jiných závazků.

Disposable portion. Disponibilní část. Ta část osobního majetku, kterou může osoba odkázat obmyšleným osobám, odlišným od manželky a dětí. 2 Bl. Comm. 492. V civilním právu (podle *Lex Falcidia*) je to do výše tří čtvrtin.

Disposal. Dispoziční právo, právo disponovat. Prodej, zástava, rozdělení, užití, potřeba nebo jakákoli jiná dispozice s věcí. Vykonávat kontrolu nad; nařídit nebo převést do užívání; předat do řízení někomu jinému; převést, uložit nebo rozdělit.

Dispose of. Disponovat. Zcizit věc, převést vlastnictví; např. testamentární dispozicí. Používáno také v souvislosti s rozhodováním o žalobách. Vykonávat s konečnou platností, jakýmkoli způsobem dozor nad něčím; postoupit dozor někomu jinému; převést, odstoupit, rozdat nebo zbavit se; odstranit z cesty; skoncovat s něčím; levně prodat. Často používáno pouze ve zúženém významu „prodej“, případně takto významově zúžováno kontextem.

Disposing capacity or mind. Schopnost disponovat ve smyslu mentální schopnosti. Jde o alternativní, resp. synonymní výrazy, jichž se v ustanoveních o posledních vůlích používá pro „zdravou mysl“ (sound mind) nebo „testovací způsobilost“ (testamentary capacity). (Viz *tam*).

Disposition. Dispozice. Akt disponování, převodu do péče nebo vlastnictví druhého. Odloučení se od majetku, zcizení nebo vzdání se majetku. Viz Bequeath, Testamentary (*Testamentary disposition*).

Konečné vyřízení nějaké záležitosti ve vztahu k rozhodnutím vyhlášeným soudem rozhodnutí soudce platí jako dispozice, bez ohledu na úroveň, na níž k rozhodnutí došlo. *Western Line Consol. School Dist. v. Continental Cas. Co.*, N. D. Miss., 632 F. Supp. 295, 303.

V trestním řízení odsouzení nebo jiné konečné vyřízení trestní věci.

Pokud se týče duševního stavu, znamená „disposition“ postoj, převažující tendenci nebo inklinaci.

Disposition hearing. Soudní řízení, ve kterém je obžalovaný v trestní věci odsouzen nebo je jinak o něm rozhodnuto (disposed of). Viz Sentencing.

Disposition without trial. Odsouzení v trestní věci nebo jiné naložení s obžalovaným, který byl uznán vinným nebo přiznal fakta, která dostačují k tomu, aby mohl být shledán vinným bez řízení v meritu věci.

Dispositive facts. Právní skutečnosti neboli jednání a události, které zakládají, mění nebo ruší právní vztahy.

Dispossess. Připravit (o). Vypudit. Vyhodit. Zbavit osobu půdy zákonným procesem, např. tím, že statkář ji zbaví držby. Vyhnat, vyložit z držby nemovitosti. Viz Eviction; Forcible entry and detainer; Process (*Summary process*).

Dispossession. Zbavení vlastnictví. Vyvlastnění. Vypuzení z držby; protiprávní jednání, které s sebou nese odnětí držby. Akt, kterým ten, kdo se dopouští křivdy, získává faktickou moc nad pozemkem nebo dědictvím. Zahrnuje také snížení ceny (abatement), vniknutí (intrusion), protiprávní zabavení držby (disseisin), přerušení (discontinuance), násilné zadržení (deforcement).

Dispossess proceedings. Řízení při zbavení držby. Zkrácené řízení iniciované statkářem, který chce vyhnat nájemce a znovu získat držbu nemovitosti proto, že nájemce neplatil pachtovné nebo pro jiné porušení podmínek pronájmu. Viz také Ejectment; Eviction; Forcible entry and detainer; Process (*Summary process*).

Disproportionate. Nepoměrný, nepřiměřený, v nepoměru.

Disprove. Vyvrátit (důvod). Prokázat nesprávnost. Dokázat, že je něco chybné nebo mylné; toto nemusí být dosaženo jen popřením (denial), ale i tím, že se dokáže opak.

Dispunishable. Ve starém anglickém právu trestně neodpovědný. Nepotrestatelný; *např.* „Tato vražda je nepotrestatelná“ (za tuto vraždu nelze nikoho potrestat).

Disputable presumption. Sporná, problematická domněnka. Druh důkazu, který může být přijat a na jehož podkladě lze jednat, neexistuje-li jiný důkaz, který by podpořil tvrzení, které tento důkaz chce dokázat; je-li předložen důkaz, který takové tvrzení podporuje, nastupuje na místo domněnky a není nutné čekat na nějakou jinou domněnku. Pravidlo, které stanoví soud a jímž se pouze břemeno důkazu přenáší na stranu, proti níž působí. *City of Montpelier v. Town of Calais*, 114 Vt. 5, 39 A.2d 350, 356. Viz Presumption.

Disputatio fori. V civilním právu diskuse, polemika nebo argumentace před soudem.

Dispute. Spor. Konflikt nebo kontroverze; konflikt nároků nebo práv; prosazování práva, nároku nebo požadavku na straně jedné, setkávající se s protichůdnými nároky nebo tvrzeními na straně druhé. Předmět soudního řízení. Záležitost, pro kterou je podána žaloba a s kterou je spojen sporný problém, kvůli němuž jsou povoláni porotci a vyslycháni svědci. *Viz Cause of action; Claim; Controversy; Justiciable controversy; Labor dispute.*

Disqualify. Diskvalifikovat. Zneschopnit; prohlásit za nevhodného nebo nezpůsobilého, jako když se mluví o diskvalifikaci soudce z důvodu jeho zainteresovanosti ve věci, o diskvalifikaci porotce pro jeho setrvávání na pevném předem pro sebe vytvořeném názoru nebo o kandidátovi na veřejný úřad z důvodu jiného bydliště, než je místo, kde má vykonávat funkci, nedosažení zákonem předepsaného věku, předchozího spáchání trestného činu atd.

Disrate. Degradovat. V námořním právu zbavit námořníka nebo poddůstojníka jeho funkčního zařazení nebo hodnosti; snížit na nižší míru nebo hodnost.

Disrationare, or dirationare. Ospravedlnit; očistit se od chyby; vyvrátit žalobní důvody; prokázat nesprávnost.

Disregard. Nevšímavost. Zacházet s někým nebo s něčím jako nehodným ohledu nebo povšimnutí; pustit ze zřetele; ignorovat; přehlížet; opomenout pozorovat.

Disregard of corporate entity. Nevšímavost k právnické osobě. Zacházet se společností, jako kdyby z hlediska daňových nebo jiných závazků neexistovala. V takovém případě by každý akcionář odpovídal za vymezený podíl ve všech společných transakcích, které mají daňové důsledky nebo důsledky v podobě jiných závazků. *Viz také Piercing the corporate veil.*

Disrepair. Rozpad, havarijní stav. Stav, ve kterém je nutná oprava nebo restaurace po rozpadu nebo poškození.

Disrepute. Špatná pověst. Špatná reputace. Ztráta nebo nedostatek dobré pověsti, vadný charakter; znevážit, diskreditovat.

Disruptive conduct. Rozvratné chování. Neukázněné nebo pohrdavé chování, obvyčejně v rámci soudního nebo kvazisoudního řízení. *Viz Contempt.*

Dissection. Pitva. Pitvání. Rozřezávání nějakého zvířete nebo rostliny na kousky, aby byla zjištěna jejich struktura a použity jejich části. Anatomické zkoumání mrtvého těla rozřezáním na kousky nebo vyříznutím jedné nebo více částí nebo orgánů. Proces oddělování tkání v místech, kde se přirozeně stýkají. Rozdělování na součásti za účelem kritického zkoumání.

Disseise. Zbavit (čeho), připravit (o).

Disseisee. Zbavený držby. Osoba, která je protiprávně zbavena držby svých pozemků.

Disseisin. Protiprávní, neoprávněné zbavení držby. Vlastnění. Zbavení držby. Odnětí právoplatné držby. Uzurpování práva právoplatné držby a majetku a výkonu takových mocí a výsad vlastnictví, jako je zadržení nebo odsunutí toho, komu taková moc nebo výsada plným právem náleží. Je to protiprávní vyhození toho, komu byla zabráná jeho vlastní nemovitost, a to nikoli protiprávním vstupem na nemovitost, jako je tomu v případě „abatement“ nebo „intrusion“, kdy pozemek nemá vlastníka, ale útokem na toho, kdo je skutečně

majitelem, a jeho vypuzením. Je to ve skutečnosti vypuzení z vlastní nemovitosti, zatímco zmenšení majetku nebo neoprávněné rušení držby jsou vypuzením, které má právní podklad.

Když někdo vtrhne na to, co jiný drží, a silou nebo překvapením ho z držby jeho pozemků vypudí, je to nazýváno „disseisin“ (protiprávní zbavení držby), což je připravení o skutečnou právoplatnou držbu nebo vlastnictví nemovitosti, kterou předtím nájemce užíval. Jinými slovy násilným odnětím držby je, když někdo do ní vstoupí s úmyslem uzurpovat majetek a vyhnat druhého z jeho vlastní nemovitosti. Aby došlo k protiprávnímu odnětí držby, musí existovat vypuzení z držby, buď tím, že si někdo ponechal výtěžky, nebo že vznáší na nemovitost nárok jako na dědictví.

Odnětí držby podle ekvity (equitable disseisin) je takové, kdy je někdo protiprávně zbaven držby nemovitosti, např. když je připraven o nájemné nebo zisky z ní.

Odnětí držby volbou je takové, kdy někdo uvádí nebo připouští, že byl zbaven držby, i když tomu tak ve skutečnosti nebylo.

Disseisinam satis facit, qui uti non permittit possessorem, vel minus comode, licet omnino non expellat. Zbavuje držby ten, kdo nedovoluje vlastníkovu, aby ji užíval nebo činí držbu méně užitečnou, ačkoliv toho, kdo nemovitost drží, nevypuzuje zcela.

Disseisitrix. Osoba ženského pohlaví, která protiprávně zbavila jiného držby nemovitostí.

Disseisitus. Ten, kdo byl protiprávně zbaven držby nemovitostí.

Disseisor. Ten, kdo protiprávně zbavuje jiného držby jeho pozemků. Viník či škůdce, který se usadil na pozemku někoho jiného. Flinn v. Blakeman, 254 Ky. 416, 71 S.W.2d 961, 968.

Disseisoress. Osoba ženského pohlaví, která protiprávně zbavuje jiného jeho půdy.

Dissemble. Tajit. Skrývat. Předstírat. Zatajit či skrýt vytvářením nějakého falešného zdání.

Dissensus. Lat. Nesouhlas. V civilním právu vzájemná dohoda stran o tom, že bude zrušen či anulován závazek, vyplývající z ústní smlouvy; technicky zrušení souhlasu (*consensus*), kterým byl závazek vytvořen.

Dissent. Nesouhlas. Rozdílnost v názoru. Protikladnost mínění. Odmítnutí souhlasit s něčím již stanoveným či rozhodnutým, nebo s již dříve vykonaným činem.

Termín je nejčastěji používán k označení výslovného nesouhlasu jednoho nebo více soudců soudu s rozhodnutím, k němuž v projednávané věci dospěla většina. V takovém případě je soudce, který nesouhlasí zapsán jako „dissenting“ (nesouhlasící). Nesouhlas může, ale nemusí být odůvodněn.

Ecclesiastical law. Církevní právo. Odmítnutí přizpůsobit se rituálům a ceremoniím zavedené církve.

Dissenter. Ten, kdo nesouhlasí. Pokud jde o práva nesouhlasících akcionářů, *viz Appraisal remedy.*

Dissentiente. (Lat. nesouhlasící.) Použito u jména soudce nebo u jmen více soudců, označuje toto slovo nesouhlasné stanovisko ve věci. *Nemine dissentiente* — jednomyslně; aniž by někdo nesouhlasil.

Dissignare. Ve starém právu rozlomit pečť.

Dissipate. Zničit, promarnit, promrhat; např. bláznivě rozházet peníze. Rovněž rozptýlit, rozehnat dav.

Dissimulatione tollitur injuria. Újma je zahlazena odpuštěním nebo usmířením.

Dissolute. Prostopášný, nevázaný. Bez zábran, nestoudný, nezákonný, nespoutaný v morálce a chování, bezduzně se oddávající tělesným rozkošem, rozmařilý, prostopášný, oplzlý, vyžilý.

Dissolution. Rozpuštění. Rozpuštění. Akt nebo proces rozpuštění nebo rozpouštění; ukončení; skoncování. V tomto smyslu je často používáno ve větě „dissolution of a partnership“ (ukončení partnerství). *Viz Partnership, níže*, v rámci hesla Dissolution.

Contracts. Smlouvy. Ukončení smlouvy je její zrušení stranami samými s tím účinkem, že je anulována její závaznost a jsou obnovena původní práva každé strany.

Corporation. Korporace, sdružení, spolek, společnost. Rozpuštění korporace je ukončení její legální existence. K tomu může dojít více způsoby; aktem zákonodárského sboru, zrušením nebo odnětím její zakládací listiny; zánikem její zakládací listiny uplynutím doby; řízením o ukončení podle zákona; ztrátou všech jejích členů nebo snížením jejich počtu pod zákonný limit; bankrotem. Bruun v. Katz Drug Co., 351 Mo. 731, 173 S.W.2d 906, 909.

Rozpuštění korporace může být buď dobrovolné (*voluntary*), iniciované a schválené ředitelskou radou a akcionáři, nebo nedobrovolné (*involuntary*). Nedobrovolné rozpuštění může být „administrativní“ (např. státem pro opomenutí společnosti vést výkazy nebo platit určité daně) nebo „soudní“ (generálním prokurátorem pro zneužití statutárního oprávnění; akcionáři z důvodu selhání managementu; neuspokojenými věřiteli) nebo může vyplynout z bankrotu společnosti. Postupy pro rozpuštění společnosti jsou obvykle stanoveny v zákonech jednotlivých států. *Viz např.* Rev. Model Bus. Corp. Act § 14.01 a násl.

Viz také Articles of dissolution; Liquidation.

Marriage. Manželství. Akt ukončení manželství; rozvod; termín však nezahrnuje prohlášení manželství za neplatné. Deihl v. Jones, 170 Tenn. 217, 94 S.W.2d 47, 48. *Viz* Divorce.

Partnership. Partnerství. Ukončení partnerství je změna vztahu mezi partnery, způsobená některým partnerem, který přestal se společnou aktivitou, což je rozdílné od ukončení obchodu, resp. podnikání. Uniform Partnership Act, § 29 (Jednotný zákon o partnerství).

Dissolution of parliament. Rozpuštění parlamentu. Koruna může rozpustit parlament osobně nebo proklamací (veřejným oznámením); k rozpuštění dochází obvykle proklamací po odročení zasedání parlamentu.

Dissolve. Rozpustit. Ukončit, odstranit, zrušit, anulovat, rozložit. Zrušit závaznost čehokoliv. Jako „dissolve a corporation“ (rozpustit společnost), *viz* Dissolution.

Dissolving bond. Ukončující závazek. Závazek, který je dán proto, aby bylo dosaženo zrušení nějakého právního dokumentu nebo soudního příkazu, zejména pokud jde o zabavení či obstavení majetku nebo zrušení soudního zákazu, a který je podmíněný odškodněním protistrany nebo dodržením rozsudku, který bude vyneseno.

Dissuade. Zrazovat, odrazovat, nedoporučovat, odvrátit radou. V trestním právu přimět někoho, aby se něčeho nedopustil.

Zrazovat svědka od toho, aby podal důkaz proti obžalovanému, je v common law žalovatelný trestný čin.

Distance. Vzdálenost. Přímá linie v horizontální rovině od jednoho bodu k druhému a měřená od nejbližšího bodu jednoho místa k nejbližšímu bodu místa druhého.

Distill. Destilovat. Podrobit procesu destilace, tj. vypařování prchavých částí látky a pak kondenzování takto vytvořené páry. V právu je tento termín používán hlavně ve spojení s výrobou lihovin.

Distilled liquor or distilled spirits. Destilovaný tvrdý alkohol či destiláty. Termín, který zahrnuje všechny používání schopné alkoholické nápoje získané destilací (takové jako whisky, brandy, rum a gin).

Distiller. Výrobce destilátů (tj. alkoholických nápojů) nebo ten, kdo vyrábí mladinu nebo rmut připravený k destilaci nebo kdo jakýmkoli procesem vypařování odděluje alkoholickou esenci od nějaké fermentované substance.

Distillery. Palírna. Místo nebo budova, kde jsou destilovány nebo vyráběny alkoholické nápoje.

Distinct. Zřetelný, jasný, odlišný, rozdílný. Jasný smyslem nebo rozumem; snadno pochopitelný či srozumitelný; neklamný. Evidentně ne totožný; viditelně a rozhodně rozdílný.

Rozdílný povahou nebo stanoviskem, ne týž, rozdílný co do místa a podobně, oddělený, individuální, to, co je rozeznatelné, skutečně oddělené nebo odloučené od jiných věcí. Gavin v. Webb, Tex. Civ. App., 99 S.W.2d 372, 379.

Distincte et aperte. Ve staré anglické praxi jasně a otevřeně. Formální slova ve writs of error, jež se týkají toho, jak je třeba na ně odpovědět.

Distinctively. Charakteristicky či zvláště, ale ne nezbytně výlučně.

Distinctiveness. Charakteristická zvláštnost. Typický znak. Základní složkou nějakého hesla či znaku, který je nárokován jako obchodní značka je to, že identifikuje zboží konkrétního obchodníka a odlišuje je od zboží jiných obchodníků. O slovu, symbolu, tvaru nebo barvě sloužící tomuto účelu se říká, že jsou „distinctive“, charakteristické, příznačné. Některé značky jsou neodmyslitelně charakteristické či typické, zatímco druhé získávají „distinctiveness“ až po určité době. (*viz* Secondary meaning). Charakteristická značka (distinctive mark) může časem svoji „distinctiveness“ ztratit a stát se generickou, rodovou.

Distinguish. Rozeznat, odlišit. Vyzdvihnout podstatný rozdíl; prokázat, že soudní rozhodnutí uváděné jako aplikovatelné, je neaplikovatelné.

Distinguishing mark. Charakteristická známka; symbol; charakteristická značka. Mateřské znaménko, jizva a jiné zvláštní znamení charakterizující osobu. Značka na hlasovacím lístku, který tím ztrácí svou tajnost. Jakékoli úmyslné označení hlasovacího lístku voličem, které není pokusem označit jeho volbu kandidátů a které má týž účinek jako značka, podle níž může být rozeznán jeho hlasovací lístek.

Ve vztahu k obchodní značce *viz* Distinctiveness.

Distort. Deformovat, znetvořit. Překroutit z přirozeného nebo pravidelného tvaru; fyzicky se otáčet na stranu; vytlačit ze správné pozice; kroutit či deformovat.

Distorted person. Šílenec. Termín používaný v zákonech některých států k označení stavu duševní nenormálnosti, resp. vyšinutosti (insanity).

Distractio. Lat. V civilním právu oddělení nebo dělení na části; také převod nebo prodej. Někdy se aplikuje na jednání poručníka, který si jím přivlastnil majetek svého svěřence.

Distractio bonorum. Rozprodej majetku insolventního statku po kusech pod řízením kurátora, ustanoveného v zájmu věřitelů a za účelem co největšího uspokojení jejich nároků.

Distractio rule. Pravidlo o odvrácení pozornosti. Jestliže je pozornost žalobce odvrácena z dostatečné příčiny od poznaného nebezpečí, je podle tohoto pravidla na porotě, aby položila otázku spoluzavinění nedbalostí.

Distractio pignoris. Likvidace zástavy. Prodej věci zastavené nebo zatížené hypotékou, který provádí věřitel nebo zástavní věřitel, aby uspokojil svůj nárok za dlužníkovu opomenutí zaplatit, nebo splatit hypotéku.

Distractio. Prodat, rozcházet se, zrušit smlouvu, rozvést se.

Distrain. Zabavit, exekvovat. Vztít do zástavy majetek druhého a podržet si ho, dokud nesplní svůj závazek nebo dokud šerif nezíská majetek zpět. Opatření užitá proto, aby zajistilo dostavení se k soudu, placení nájemného, výkon služeb atd. Také zadržetí movitého majetku, ať už zákonné nebo nezákonné, za jakýmkoli účelem. Viz Distractio; Distress.

Distraherer or distraitor. Ten, kdo se v nouzi zmocní majetku někoho jiného.

Distraint. Zabavení, exekuce. Konfiskace; akt zabavení. Neúplné právo statkáře k nájemcově majetku, nacházejícímu se v pronajatých budovách nebo na pronajatých pozemcích. Na základě nedodržení závazku ze strany nájemce může statkář podle některých jurisdikcí zabavit nájemcův majetek, obvykle výměnou některých zámků na dveřích a dáním výpovědi, a pak bude mít retenční právo na zboží (majetek nájemcův). Priorita retenčního práva závisí na zákonu, jaký v daném místě platí. Viz Distress.

Distress. Obstavení, zabavení, exekuce. V common law právo statkáře, nyní upravené zákonem, zabavit v mimosoudním řízení nájemcovu zboží a movitý majetek, aby uspokojil nedoplatky nájemného.

Převedení nemovitého a movitého majetku z držby provinilce do opatrování poškozenou stranou k uspokojení spáchané škody; jako např. pro neplacení nájemného. Vzetí osobního majetku do zástavy, k vynucení splnění něčeho, čím je povinována strana, která byl osobní majetek zabaven. Hall v. Marshall, 145 Or. 221, 27 P.2d 193. Zabavení majetku obžalovaného, aby tak byl donucen dostavit se k soudu.

Zákony některých států, které autorizovaly zabavení majetku statkářem z titulu dlužného nájemného, byly prohlášeny za neústavní. Viz např. Van Ness Industries v. Claremont Painting, 129 N. J. Super. 507, 324 A.2d 102.

Zabavení osobního majetku, po němž následuje jeho veřejný prodej, nejsou-li dobrovolně placeny daně; ta-

ké zabavená věc, tj. ta, která byla zabavena k uspokojení nároku.

Viz Distractio; Landlords warrant.

Distress infinite. Exekuce nekonečná. V common law taková, která neměla ohraničení co do kvantity a mohla být čas od času opakována, dokud nebyla přemohena tvrdohlavostí exekvované strany. Takové byly exekuce na nemovitosti, ty, jimiž se strana měla přinutit dostavit se k soudnímu jednání nebo ty, jimiž se vynucovala přítomnost porotců.

Distress warrant. Rozkaz k zabavení. Writ opravňující úředníka provést exekuci; jmenovitě writ opravňující vykonat exekuci movitostí nájemce pro neplacení nájemného.

Zmocnění právního zástupce, kterým statkář deleguje výkon svých práv svému řádně autorizovanému zástupci. In re Koizim, D.C.N.J., 52 F. Supp. 357, 358.

Grand distress, writ of. Obžalovací exekuce, writ k ní. Writ dříve vydávaný v Anglii v žalobě o vydání nemovitosti *quare impedit* („jelikož brání“), jestliže se obžalovaný vzdor předvolání nedostavil k soudu; nařizoval šerifovi zabavit pozemky a movitosti obžalovaného, aby tak byl donucen dostavit se k soudu. Už se nepoužívá; žaloba *quare impedit* byla zrušena zákonem 23 & 24 Vict., c. 126, § 26 a nahrazena řízením na základě běžné žaloby.

Second distress. Druhá exekuce. Dodatečná exekuce za nedoplatek nájemného, zákonem povolená v některých případech, kdy majetek zabavený při první exekuci nemá dostatečnou hodnotu, aby uspokojil nárok.

Distress and danger. Nesnáž a nebezpečí. „Nesnáž“ a „nebezpečí“, kterým musí být vystavena loď, aby to opravňovalo jejího zachránce k tomu, že záchrana nemusí být okamžitá, nebo že nebezpečí nemusí být bezprostřední a absolutní. Stačí, jestliže v době, kdy je pomoc poskytována, došlo k nějaké škodě nebo neštěstí, které by mohly loď vystavit zničení, kdyby pomoc nebyla poskytnuta nebo kdy je plavidlo v situaci, kdy je třeba se mít na pozoru, nikoli však v situaci, kdy je nebezpečí akutní.

Distressed goods. Opotřeбенé zboží. Zboží prodávané na trhu opotřeбенých věcí.

Distressed property. Zabavený majetek. Majetek, který musí být prodán kvůli nezaplacenému hypotekárnímu dluhu nebo po soudním potvrzení závěti, týkající se předluženého nemovitého majetku.

Distressed sale. Prodej v tísní. Forma likvidačního prodeje (např. výprodej), při kterém prodávající obdrží za své zboží méně, než za normálních prodejních podmínek.

Distriutable net income (DNI). Rozdělitelný čistý příjem. Opatření, které omezuje výši přídělu ze statků a svěřenství, kterou musí osoby k příjmu těchto obnosů oprávněné zahrnout do příjmu. DNI také limituje obnos, který statky a svěřenství mohou nárokovat jako odpočet na takové příděly. I.R.C. 643(a).

Distribute. Přidělit nebo rozdělit v poměru nebo podílech. Viz Distribution.

V trestním právu osoba „distribuuje“ nebezpečnou drogu, když ji někomu prodává, převáží, dává nebo dodává, přenechává, směňuje či vyměňuje s někým nebo nabízí, že tak učiní nebo je s tím svolná. State v. Schofill, 63 Haw. 77, 621 P.2d 364, 368.

Distributee. Dědic; osoba oprávněná podílet se na rozdělení nemovitého majetku. Tento termín je používán, aby označil jednu z osob, která podle zákona má právo podílet se na pozůstalosti toho, kdo zemřel bez závěti. Viz také Beneficiary.

Distribution. Rozdělení. Rozdělování nebo distribuce mezi určitý počet lidí, kouskování, přidělování, rozvrhování.

Corporate. Z obchodní sféry. Přímý nebo nepřímý převod peněz nebo jiného majetku (s výjimkou vlastních akcií) nebo způsobení zadluženosti společnosti v zájmu jejich akcionářů se zřetelem k jakýmkoli jejich akciím. Rozdělení se může dít formou deklarace či vyplacení dividend; nákup, odkoupení nebo jiné nabytí akcií; rozdělení zadluženosti; nebo jinak. Rev. Model Bus. Corp. Act, § 1.40.

Partnership. Partnerství. Platba partnera partnerovi. Placení může být v hotovosti nebo v majetku. Platba partnerovi může být z běžného zisku nebo to může být záloha a konto budoucího zisku, aby tak byly partnerovi poskytnuty pohotovostní prostředky. Distribuce může také pozůstatvat z partnerova kapitálu, v případě partnerova úpadku. I.R.C. § 731 (Daňový zákoník).

Probate. Soudní potvrzování dědictví. Soudní rozvržení toho, co z pozůstalosti zemřelého, který nezanechal závět, zbyde po zaplacení dluhů a nákladů a rozdělení mezi ty, kdo jsou legálně oprávněni se na tomto zbytku podílet. Viz Distributive share.

Securities offering. Nabídka cenných papírů. Veřejná nabídka cenných papírů nějakého vydavatele (eminenta) prostřednictvím upisovatele, statutárního upisovatele, nebo vydavatelem samým. Taková nabídka může být *kontrolovaná* (controlled), tj. nabídka cenných papírů veřejnosti prodávajícími akcionáři nebo emitentem prostřednictvím makléře, který jedná pro takové osoby jako upisovatel ve shodě s formální upisovatelskou dohodou; nebo *nekontrolovaná* (uncontrolled), tj. nabídka cenných papírů veřejnosti prodávajícími akcionáři namátkově prostřednictvím většího počtu makléřů, kteří jsou ochotni takovým osobám pomáhat; nebo nabídka veřejnosti takovými osobami bez využití služeb makléře.

Statutes of distribution. Zákony o rozdělování. Zákony jednotlivých států, předepisující způsob rozdělování pozůstalosti zemřelého, který nezanechal závět, mezi dědici či příbuzné.

Trust. Svěřenství. Obnos placený nebo připisovaný k dobru oprávněným osobám ve svěřenském vztahu. Placení může být buď v hotovosti nebo v majetku a obecně je to pro oprávněnou osobu příjem. I.R.C. § 643(a) (Daňový zákoník).

Distribution in kind. Rozdělení v druhové podobě. Převod majetku v druhové podobě. Když např. společnost rozděluje půdu svým akcionářům, jde o rozdělení majetku v jeho druhové podobě. Prodej půdy následovaný rozdělením na bázi hotovostních operací by nebyl distribucí půdy v druhové podobě. Viz také Like-kind exchange.

Distribution in liquidation. Rozdělení v rámci likvidace. Rozdělení aktiv po rozpuštění společnosti. Likvidační dividendy je obnos rozdělován při úplné nebo částečné likvidaci společnosti a je s ním operováno tak, jako při plném zaplacení akcie společností. I.R.C. § 331(a)

(Daňový zákoník). *Srovnej s* Nonliquidating distribution.

Distributive. Rozdělující. Distribuční. To, co provádí nebo uskutečňuje rozdělení; to, co rozvrhuje, dělí a převádí na jednotlivé položky či podíly.

Distributive clause. Distribuční klauzule. To opatření ve svěřenství, které řídí rozdělení příjmů a konečné rozdělení darů nad ně.

Distributive deviation. Odchylka při rozdělování. Rozdělení kapitálu mezi ty, kdo dostávají příjmy, jež jim nedostačují, a to bez souhlasu ostatních, kteří mají podle podmínek svěřenství obdržet později celý kapitál.

Distributive finding of the issue. Nález poroty, který rozděluje problém. Porota je povinna vynést verdikt ve prospěch té strany, které se podle názoru poroty podařilo předloženými důkazy svou věc prokázat. Existují ale případy, kdy lze dospět k závěru, že rozhodnout je třeba distributivně, tj. zčásti ve prospěch žalobce a zčásti ve prospěch obžalovaného. Tak v žalobě o prodané zboží a o vykonanou práci, jestliže obžalovaný obhájil, že nikdy nebyl zadlužen, s čímž byl problém spojen, může být verdikt vyneseno, co do zboží ve prospěch žalobce a co do práce ve prospěch obžalovaného. Viz také Comparative negligence.

Distributive justice. Viz Justice.

Distributive share. Rozdělený podíl. Podíl (share nebo portion), který daný dědic obdrží při dělení pozůstalosti ze zákona, neexistuje-li závět, která by se jí týkala; nebo podíl ze zrušeného partnerství. Helvering v. Enright Estate, 312 U.S. 636, 61 S. Ct. 777, 781, 85 L. Ed. 1093. Někdy v rozšířeném významu podíl, přidělený dané osobě při rozdělení konkurzní podstaty nebo fondu, jako v případě převodu na věřitele nebo na základě řízení o platební neschopnosti.

Distributor. Distributor. Jedinec, partnerství, korporace, asociace nebo někdo jiný, kdo existuje mezi výrobcem a maloobchodníkem při nákupech, komisionářském prodeji nebo prodejních smlouvách, týkajících se spotřebního zboží. Velkoobchodník, zprostředkovatel nebo jiný obchodník zprostředkovatel zmocněný výrobcem nebo dodavatelem prodávat převážně maloobchodníkům a obchodním uživatelům. Aaron E. Levine & Co., Inc. v. Calkraft Paper Co., D. C. Mich., 429 F. Supp. 1039, 1046. Viz také Dual distributor.

District. Kraj, oblast, okres. Jedna z územních oblastí, na které se pro soudní, politické, volební či správní účely dělí stát nebo země, hrabství, county), město se samosprávou nebo i jiná politická jednotka. State ex rel. Schur v. Payne, 57 Nev. 286, 63 P.2d 921, 925.

Obvod nebo území, v jehož rámci může být osoba přinucena, aby se dostavila. Obvod pravomoci; provincie.

Pokud jde o Fire; Judicial; Land; Levee; Metropolitan; Mineral; Mining; Road; School; and Tax (districts), viz tato hesla.

Congressional District. Obvod pro volby do Kongresu. Zeměpisná oblast státu, která může vysílat reprezentanty do Kongresu USA.

District attorney. Obvodní (okresní) návladní. V rámci jednotlivých států vyšetřující úředník, který zastupuje stát v každém z jeho soudních obvodů; také vyšetřující úředník vlády Spojených států v každém z federálních soudních okresů. V některých státech, které jsou pro

soudní účely děleny do oblastí nazývaných jinak než „districts“, se též úředník nazývá „veřejný žalobce“ (prosecuting attorney), „návladní hrabství“ (county attorney) nebo „státní návladní“ (states attorney). Viz také United States Attorney; Prosecutor.

District clerk. Obvodní tajemník. Tajemník okresního soudu státu nebo Spojených států.

Districts courts. Okresní soudy. Každý stát se skládá z jednoho nebo více federálních soudních okresů, z nichž v každém je okresní soud. 28 U.S.C.A. § 81 a *nasl.* (Anotovaný zákoník USA). Okresní soudy Spojených států jsou soudy první stolice s obecnou federální jurisdikcí pro případy, které se týkají federálních zákonů nebo zločinů a žalob mezi obyvateli různých států. Každý stát má nejméně jeden okresní soud, ačkoliv mnohých má více soudních okresů (např. severní, jižní, střední). Existuje také okresní soud Spojených států v District of Columbia. Kromě toho Společenství Puerto Rico má okresní soud Spojených států s jurisdikcí odpovídající jurisdikci okresních soudů v jednotlivých státech USA. K projednání věci před okresním soudem je obvykle zapotřebí jeden soudce; v některých druhých případech jsou však vyžadováni tři soudci, kteří tvoří soud. (28 U.S.C.A. § 2284). V okresech s více než jedním soudcem zastává služebně nejstarší soudce, který nedosáhl věku sedmdesáti let, funkci vrchního soudce (předsedy soudu – chief judge). Viz Diversity of citizenship; Federal question jurisdiction.

Také název nižších státních soudů, kde se vedou a ukládají soudní zápisy. Tyto soudy mají obecnou jurisdikci.

District judge. Soudce okresního soudu. Soudce okresního soudu Spojených států; v některých státech také soudce obvodního soudu státu.

District parishes. Obvodní farnosti. V Anglii církevní oddělení v diecézích pro všechny způsoby uctívání a pro slavení svateb, křtin, pro přijímání svátostí a pohřbívání, vytvářená z podnětu královských zmocněnců pro stavbu nových kostelů.

Legislative district. Legislativní obvod. Zeměpisný obvod, z něhož mohou být vysíláni, resp. v němž mohou být voleni zástupci do zákonodárných sborů státu.

Districting. Vymezování obvodů. Termín se vztahuje k určování hranic volebních obvodů, Moolenaar v. Todman, D. C. Virgin Islands, 317 F. Supp. 226, 231. Stanovení přesných zeměpisných hranic každé takové jednotky či volebního obvodu. Seaman v. Fedourich, 16 N.Y.2d 94, 262 N.Y.S.2d 444, 209 N.E.2d 778, 779. Viz Apportionment; Reapportionment.

Districtio. Lat. Těžkost, nesnáž; Zabavení věci.

District of Columbia. Území u řeky Potomac, které je sídlem nejvyšších orgánů Spojených států. Původně bylo veliké deset tisíc čtverečních metrů a skládalo se z částí území státu Maryland a státu Virginia, které tyto státy postoupily Spojeným státům; ale v roce 1846 bylo území postoupené státem Virginia tomuto státu vráceno. Z právního hlediska to není ani stát, ani oblast, ústavně bylo podřízeno výlučné jurisdikci Kongresu.

Distringas. Ve staré anglické praxi writ, který nařizoval šerifovi hrabství, aby obžalovanému, který v hrabství bydlí nebo má movitý či nemovitý majetek, zabavil (*to distrain*) majetek v hodnotě čtyřiceti šilinků, a tak ho

donutil dostavit se k soudu. Tento writ byl vydáván v případech, kdy nebylo možné obžalovaného zastihnout, aby mu byla doručena soudní obsilka.

Distringas byl také používán v ekvitě jako první způsob, jak přinutit korporaci tvořenou více členy, aby se dostavila k soudu.

Forma exekuce ve vlastnických žalobách a v řízení o různých nepřístojnostech (nuisance), probíhající před porotním soudem (assise).

Distringas juratores. Ve starém anglickém právu writ nařizující šerifovi, aby fyzickým donucením nebo zabavením majetku přiměl porotce dostavit se k soudu. Byl vydáván současně s *venire* (soudní obsilkou), ačkoliv podle pozdější teorie se zakládal na předpoklad, že porotci výzvy dostavit se k soudu neuposlechnou.

Distringas nuper vice comitem. Ve starém anglickém právu writ příkazující zabavit statky toho, kdo před nedávnem zaujímal úřad šerifa, a tak ho donutit, aby učinil něco, co měl učinit, dříve než úřad opustil, jako např. přivést obžalovaného k soudu nebo prodat zboží obstavené na základě writu *feri facias*.

Distringas vice comitem. Ve starém anglickém právu writ nařizující coronerovi (úředníku spravujícímu soukromý majetek koruny v hrabství) aby exekvoval šerifův nemovitý a movitý majetek v hodnotě čtyřiceti šilinků za to, že neuposlechl writu *venditioni exponas* (*viz tam*).

Distringere. Ve feudálním a starém anglickém právu zabavit; přinutit či donutit.

Disturb. Rušit. Uvést v nepořádek; vyvést z klidu nebo z pravidelného řádu; porušit ustanovený řád; vybočit ze směru nebo příkazu.

Disturbance. Rušení. Porucha. Jakýkoli čin způsobující mrzutost, znepokojení, pobouření, obtěžování druhého či rušení jeho klidu, nebo mu bránící v provozování zákonného a vhodného zaměstnání, nebo odporující zvyklostem určitého shromáždění a určité skupiny shromážděných osob, což zasahuje do řádného průběhu tohoto shromáždění nebo celkově či částečně shromáždění provokuje. *Viz Disturbance of peace; Riot.*

V common law bezpráví páchané na nehmotném dědictví tím, že jeho majitelé se brání či překáží při jeho užívání. Blackstone vypočítává pět druhů takových rušení: narušení výsad, práva společného užívání držby, cest a patronátního práva. 3 Bl. Comm. 235.

Disturbance of common. Porušení práva společného užívání. V common law jakékoli jednání, kterým je znesnadněno nebo zmenšeno něčí právo společného užívání; jako v případě někoho, kdo nemá právo k obecnímu pozemku a pustí na něj svůj dobytek nebo v případě někoho, kdo právo k obecnímu pozemku sice má, ale pustí na něj dobytek, který není připuštěný k pastvě na obecním pozemku nebo obecní pozemek přetěžuje; nebo v případě, kdy vlastník pozemku nebo někdo jiný pozemek oplotí nebo jinak zatarasí.

Disturbance of franchise. Rušení výsady. Jednání, jímž se někomu zabraňuje nebo znesnadňuje využívat své výsady, takže užítky z ní plynoucí jsou zmenšeny. 3 Bl. Comm. 236.

Disturbance of patronage. Rušení patronátního práva. Překážení patronovi v tom, aby uvedl svého úředníka v nějakou prebendu. 3 Bl. Comm. 242.

Disturbance of peace. Rušení veřejného pořádku. Rušení klidu, ticha a pořádku v sousedství nebo v obci, zvláště zbytečným a vyrušujícím hlukem. Chování, které má sklon obtěžovat všechny občany a které ve skutečnosti obtěžuje kohokoli přítomného, komu se to nelíbí. Com. v. Orlando, Mass., 359 N.E.2d 810. V některých jurisdikcích zahrnuje tento termín i výtržnost (rvačku). „Breach of the peace“ (porušení veřejného pořádku) a „disturbing the peace“ (rušení veřejného pořádku) jsou synonyma. People v. Cohen, C.A.3d 94, 81 Cal. Rptr. 503, 505. *Viz také Breach of the peace; Disorderly conduct; Riot.*

Disturbance of public meetings. Rušení veřejných shromáždění. V common law to byl přestupek spočívající v chování, které mělo sklon rušit veřejné shromáždění, ačkoli na obžalobě bylo ovšem v mnoha případech požadováno, aby dokázala, že rušení bylo svévolné či záměrné. V mnoha jurisdikcích je to trestný čin nikoli podle common law, ale podle zákona, neboť takové rušení nemusí být tak bouřlivé, aby zakládalo výtržnost (riot).

Disturbance of public or religious worship. Rušení veřejného nebo náboženského uctívání; jakékoli činy nebo chování, které ruší klid a pořádek shromáždění osob, které se legitimně shromáždily k náboženským obřadům.

Disturbance of tenure. Rušení držby. Podle zákona o rušení držby rušením bylo, jestliže někdo cizí hrozbami, silou, přemlouváním či jinak přiměl nájemce, aby opustil věc, kterou měl v nájmu; toto rušení držby bylo pro pána (statkáře) žalovatelnou škodou.

Disturbance of ways. Rušení cest. K tomu docházelo v případě, že osobě, která měla právo cesty přes pozemek druhého, získané udělením nebo vydržením, byly činěny překážky uzavřením nebo jinými zatarasy nebo jejím přeoráním, takže v důsledku toho nemohla svého práva cesty využívat, buď vůbec nebo přinejmenším ne takovým vyhovujícím způsobem, jak by to mohla. 3 Bl. Comm. 241.

Ditching, diking, or tiling. Dělení příkopů, hrází nebo obdělávání. Každá práce nutná k přeměně vyprahlých pozemků, jmenovitě zaplevelených pozemků na ornou půdu nebo sad, – slovo „dicking“ (dělání hrází), je-li aplikováno na vyprahlé oblasti, znamená zplanýrování půdy, a je-li aplikováno na vyprahlé zaplevelené oblasti, znamená nejen odstraňování nebo ničení podrostu, ale rovněž přeorávání či rozorávání kořenů.

Divers. Různý. Rozličný, rozdílný, rozmanitý; hromadný termín, seskupující určitý počet nespécifikovaných osob, předmětů nebo činů.

Diversion. Odvrácení, odklonění, objížďka. Odklonění stranou nebo změna přirozeného běhu nebo dráhy nějaké věci. Termín je hlavně používán na neoprávněnou změnu vodního toku, která má zabránit snížení břehu nebo na neoprávněné použití fondů.

Diversion program. Nápravný program. Nařízení soudu adresované obžalovanému, buď před vynesením soudního nálezu o vině, nebo po něm, aby se v rámci podmíněného odsouzení podílel na nějaké práci nebo na nějakém výchovném programu.

Diversité des courts. Název pojednání o soudech a jejich pravomoci, napsaného francouzsky patrně za vlády Eduarda III., jehož autorství někteří připisují Fitzherber-

tovi. Bylo poprvé vytištěno v r. 1525 a znovu v roce 1534.

Diversity. Různost, nestejnost, rozmanitost. V trestní věci podle common law obhajoba, v níž vězněná osoba tvrdí, že není tou, která byla odsouzena k smrti a ztrátě občanských práv; v takovém případě byla ihned sestavena porota, aby posoudila takto vzniklý problém totožnosti osoby, nikoli aby rozhodla, zda je vina nebo ne, poněvadž to už bylo rozhodnuto. 4 Bl. Comm. 396.

Diversity jurisdiction. *Viz Diversity of citizenship.*

Diversity of citizenship. Různost občanství. Fráze používaná, pokud jde o jurisdikci federálních soudů, která podle čl. III, § 2 Ústavy Spojených států, se vztahuje na spory mezi občany různých států čili na situace, kdy jedna strana je občanem jednoho státu a druhá strana je občanem státu jiného, nebo na spory mezi občanem určitého státu a cizincem. Kromě toho musí být vyhověno požadavku předepsané výše sporné částky. 28 U.S.C.A. § 1332. (Anotovaný zákoník USA.) *Viz Outcome test.*

Divert. Odchýlit, odvrátit. Odklonit stranou; změnit běh věci. Obvykle se aplikuje na vodní toky nebo na neoprávněné použití fondů. *Viz Diversion.*

Dives. Boháč, bohatý. V praxi kancléřského oddělení Vysokého soudního dvora „dives costs“, „náklady bohatého“ jsou soudní poplatky běžně vyžadované na rozdíl od poplatků dříve povolovaných v případech, kdy žaloval nebo se hájil nemajetný člověk *in forma pauperis*, které se omezovaly pouze na náklady z jeho vlastních kapsy.

Divest. Totéž co *devest* (*viz tam*).

Divestitive fact. Skutečnost, která něco ruší či mění nebo něčeho zbavuje. Jednání nebo událost rušící nebo měnící právní vztah.

Divestiture. Zbavení se majetku. V antitrustovém právu soudní příkaz obžalovanému (např. obchodní společnosti), aby se sám zbavil majetku, cenných papírů a jiných aktiv. U.S. v. E.I. du Pont de Nemours and Co., 366 U.S. 316, 81 S. Ct. 1243, 6 L. Ed.2d 318. Akt, kterým firma prodává jednu nebo více svých částí, jako např. filiálku, závod nebo určité prostředky, které vytvářejí výrobní kapacitu. Takový postup někdy nařizují soudy, jde-li o fúzi nebo monopolizaci.

Divestment. Rozdělení. Zrušení. V majetkovém právu zrušení podílu či účasti před jejich normálním zánikem. Restatement, Second, Property § 16 Úplná ztráta subjektivního práva k pozemku nebo jeho částečná ztráta v důsledku toho, že se na něm podílí více osob (partial divestment).

Divide. Rozdělit. Rozřezat, rozkrájet na kousky, rozpojit, oddělit, držet odděleně. Termín je synonymum distribute.

Divide and pay over rule. Pravidlo rozdělit a platit „až po“. Podstata tohoto pravidla je v tom, že jestliže jsou v instrukci obsažena pouze darovací slova – rozdělit a platit až v budoucnosti, znamená použití takových slov předpoklad přežití, ale jestliže je odkladem placení sledován úmysl ponechat věci v přechodném stavu, pak se usuzuje, že subjektivní právo přejde až po smrti zůstavitele a okruh legatářů (osob obdařených odkazem) se musí určit od tohoto data, neboť budoucnost není spojována s podstatou daru. Ve věci Bogarts Will, 62 Misc.2d 114, 308 N.Y.S.2d 594, 602.

Divided court. Rozdělený soud. Odvolací soud, jehož právní názor nebo rozhodnutí nejsou v konkrétním případě jednomyslné.

Divided custody. Viz Custody.

Dividend. Dividenda. Rozdělování běžných nebo naakumulovaných čistých příjmů akcionářům společnosti pro rata, tedy poměrným dílem, založené na počtu vlastněných akcií. Dividendy jsou obvykle vypláceny v hotovosti. Nicméně mohou být vydány ve formě akcie nebo majetku. Dividenda z přednostních akcií je obvykle pevná částka; avšak u kmenových akcií kolísá v závislosti na takových věcech jako jsou výnosy a dostupná hotovost korporace, jakož i budoucí plány na nabývání majetku a vybavení společnosti. Viz také Allocation of dividends.

Accumulated dividend. Akumulovaná dividenda. Kumulativní dividenda nezaplacená v době splatnosti.

Asset dividend. Majetková dividenda. Dividenda placená ve formě jmění společnosti; normálně ve formě výrobků. Viz Property dividend níže.

Bond dividend. Obligační dividenda. Typ rozdělování dividend, který je nezvyklý; akcionář při něm místo poukázky, majetku nebo peněz obdrží obligace.

Cash dividend. Viz toto heslo.

Consent dividend. Souhlasná dividenda. S cílem vyhnout se nebo snížit penalizující daň za nerozumnou akumulaci výnosů nebo daň, která se nazývá „personal holding company tax“, může společnost vyhlásit souhlasnou dividendu. Při této dividendě se akcionářům nerozděluje dostupná hotovost nebo majetek, ačkoliv společnost získá srážku za vyplacené dividendy. Souhlasná dividenda je akcionářům zdaňována a zvyšuje základnu jejich akciových investic. IRC § 565 (Zákoník o vnitřních daních).

Constructive dividend. Konstruktivní dividenda. Zdanitelný příjem, který akcionář získává od své vlastní společnosti, ačkoli takový příjem nebyl označen jako dividenda. Příklady uvádějí nerozumné kompenzace, nadměrné platby nájemného, výhodné nákupy majetku společnosti a užívání majetku společností akcionářem. Postoupení nerozděleného zdanitelného příjmu (tj. UTI — undistributed taxable income — nerozdělený zdanitelný příjem) akcionářům ze subkapitoly S společnosti je někdy počítáno ke konstruktivní dividendě. Konstruktivní dividendy jsou obecně problémem omezeným na uzavřené korporace, jejichž akcie jsou drženy několika málo osobami, většinou na místech manažerů.

Jestliže má akcionář blíže neurčené právo na dividendu, je taková dividenda nazývána pro daňové účely konstruktivní dividendou, ačkoli ji ve skutečnosti neobdržel, poněvadž o ni ještě nepožádal a společnost ji proto uložíla stranou. Clark v. C.I.R., C. A. Fed., 266 F.2d 698.

Cumulative dividend. Kumulativní dividenda. Typický rys prioritní akcie, který vyžaduje, aby jakékoli, v minulosti splatné dividendy z prioritní akcie byly vyplaceny, dříve než mohou být vyplaceny jakékoli dividendy z kmenové akcie. Dividenda, která není vyplácena ročně (nebo periodicky, jak je stanoveno v akciovém certifikátu) musí být konec konců vyplacena, dříve než může být vyplacena jakákoli dividenda z kmenové akcie. Neodplatky se hromadí.

Deferred dividend. Odložená dividenda. Dividenda vyhlášená, ale splatná k některému budoucímu datu.

Deficiency dividend. Deficitní dividenda. Jakmile jednou IRS uložila společnosti daň nazývanou „personal holding company tax“ za předchozí rok, může být daň snížena, nebo se jí lze vyhnout vydáním deficitní dividendy podle I.R.C. § 547. (Zákoník o vnitřních daních). Postupu využívajícího deficitní dividendy nelze použít v případech, kdy deficit byl zaviněn podvodem s úmyslem uniknout dani nebo vědomým opomenutím, zažádat o přiměřené vrácení daně [§ 547(g)]. Postup využívající deficitní dividendy se nevyhne obvyklým pokutám a úrokům za opomenutí zažádat o přiměřené vrácení daně nebo za nezaplacení daně.

Dividend addition. Dividendový přídavek. Něco přidaného k pojistce ve formě připojištění; neznamena to nerozdělené aktivum nebo přebytek. Termín se nevztahuje k dividendám, přidávaným přímo k hodnotě půjčky. Anderson v. Liberty Life Ins. Co. of Topeka, 149 Kan. 447, 87 P.2d 499, 502.

Ex-dividend. Termín používaný burzovními makléři, který znamená, že prodej akcií korporace nenese s sebou právo prodejce na poměrný díl již vyhlášené a zanedlouho splatné dividendy. Viz Ex dividend.

Extra dividend. Zvláštní dividenda. Dividenda placená vedle řádné dividendy; obvykle kvůli výjimečným ziskům korporace během období, za které jsou dividendy vypláceny.

Extraordinary dividend. Viz toto heslo.

Liquidation dividend. Viz toto heslo.

Nimble dividends. Pohotové dividendy. Dividendy vyplácené z běžných příjmů v době, kdy je schodek na účtu nerozděleného zisku (nebo na jiném účtu, z kterého mohou být placeny dividendy). Zákony některých států (USA) nedovolují pohotové dividendy. Tyto zákony vyžadují, aby běžné výnosy byly spíše použity na krytí dřívějších schodků, než aby byly použity na vyplácení běžných dividend.

Noncumulative dividends. Viz toto heslo.

Passed dividend. Uplynulá dividenda. Dividenda, kterou společnost, která běžně dividendy vyplácí, nevyplatila, když byla splatná.

Preferred dividend. Prioritní dividenda. Dividenda vyplácená na prioritní akcie společnosti. Dividenda vyplácená určité třídě akcionářů přednostně před tou, která je vyplácena jiným akcionářům.

Property dividend. Majetková dividenda. Pozůstává z části majetku společnosti vyplácené akcionářům místo hotovosti nebo místo akciového kapitálu společnosti. Viz Asset dividend výše.

Scrip dividend. Dividenda placená v poukázce na akcii nebo v osvědčení o vlastnictví odpovídajícího podílu na kapitálových akciích společnosti, které budou později vydány. Dividenda vyplácená v krátkodobém dlužním úpisu, který ve skutečnosti rozděluje zisky, ale umožňuje společnosti odložit skutečnou distribuci hotovosti. Billingham v. E. P. Gleason Mfg. Co., 101 A. D. 476, 91 N.Y.S. 1046.

Stock dividend. Dividenda v akciích. Dividenda placená spíše ve formě akcií než v hotovosti. Dividenda v akciích se obvykle vyjadřuje jako procento z počtu akcií, které již akcionář vlastní. Společnost obvykle volí vydání dividendy v akciích proto, aby zachovala hotovostní prostředky. Daňová výhoda, kterou dividendy

v akciích akcionáři přináší, spočívá v tom, že dividenda v akciích je zdanitelná v době prodeje, zatímco dividenda v hotovosti je zdanitelná, když je přijata.

Tax treatment. Daňová úprava. Neodčitelný příděl pro akcionáře společnosti. Dividenda představuje pro příjemce hrubý příjem, pochází-li z běžného nebo akumulovaného výnosu a zisku společnosti. Viz také Dividend received deduction níže.

Unpaid dividend. Nevyplacená dividenda. Dividendy společností vyhlášené, ale ještě nevyplacené. Nevyplacené dividendy, jsou závazkovou položkou v účetní rozvaze společnosti.

Year-end dividend. Dividenda na konci roku. Typ zvláštní dividendy vyplácené na konci daňového roku ve výši, která je odvislá od zisku. Viz také Extra dividend, výše.

Dividenda. To, co má být rozděleno.

Dividend income. Dividendový příjem. Druh hrubého příjmu plynoucího z rozdělení dividend a podléhajícího zdanění. I.R.C. §§ 61(a)(7), 301(c). (Zákoník o vnitřních daních).

Dividend received deduction. Srážka z přijaté dividendy. Srážka povolená právnícké osobě jako akcionáři z dividend, které obdržela od tuzemské společnosti. Podle Tax Reform Act (Zákon o daňové reformě) z roku 1986 se společností povoluje 80 proc. srážka z dividend, obdržených v roce 1987, a 70 proc. srážka z dividend po roce 1987. Jestliže však společnost vlastní více jak 80 proc. akcií té společnosti, která vyplácela dividendy, činí povolená srážka 80 proc. I.R.C. § 243–246. (Zákoník o vnitřních daních.)

Dividend yield. Výnos z dividendy. Běžná roční dividenda dělená tržní cenou akcie.

Divinare. Lat. Věštit; domnívat se či tušit; předpovědět. Divinatio, tušení nebo odhadování.

Divine laws. Boží zákony. Zákony připisované Bohu. Viz Natural law.

Divine right of kings. Božské právo králů. Právo krále vládnout, zdůvodňované teorií otcovské moci jako základu státu, zejména doktrínou, že ani nesprávné chování ani uzurpace nemůže připravit monarchu nebo jeho dědice práva na trůn a na poslušnost lidu. Tato teorie nebyla ve svém počátku namířena proti svobodě lidu, ale proti nárokům papeže a církve na nadvládu jak v oblasti duchovní, tak světské.

Divine service. Bohoslužba, služby boží. Služba boží byl název feudální lenní závislosti, při které byli nájemci povinni konat určité bohoslužby; např. sloužit určitý počet mší, rozdat určitý obnos na almužny a podobně. Liší se od lenní závislosti nazývané *frankalmoign* v tom, že v případě lenní závislosti typu služby Boží, mohl pán, jehož pozemky měl nájemce v držbě, pozemky za nevykonávání této služby odejmout, zatímco v případě *frankalmoign* pán mohl — neplnil-li nájemce své povinnosti — dosáhnout nápravy pouze stížností.

Divisa. Ve starém anglickém právu záměr, rozhodnutí nebo nařízení; také odkaz; také hranice farnosti, statku či hospodářství, atd. Také soud o hranice pozemků, aby byly vyřešeny spory mezi nájemci.

Divisible. Dělitelný. To, co lze dělit.

Divisible contract. Dělitelná smlouva. Smlouva, jejíž povaha a účel dovolují dělení na dvě nebo více částí, co

se týče záležitostí a věcí, které zamýšlí a obsahuje, přičemž jednotlivé části na sobě nutně nezávisí a ani strany takovou závislost nezamýšlely.

Divisible divorce. Dělitelný rozvod, neúplné rozhodnutí o rozvodu. Rozhodnutí o rozvodu lze rozdělit na část týkající se výživného, a na část, týkající se zániku manželství. Doktrína aplikovaná v souvislosti s uznáváním rozhodnutí cizích soudů (full faith and credit clause), pokud jde o vliv cizího rozhodnutí o rozvodu na rozhodnutí, týkající se výživného. Rymanowski v. Rymanowski, 105 R.I. 89, 249 A.2d 407.

Divisible obligation. Viz Obligation.

Divisible offense. Dělitelný zločin. Zločin, který obsahuje jeden nebo více zločinů nižšího stupně, např. vražda zahrnuje přepadení, nezákonné použití násilí, přepadení s úmyslem zabít a jiné zločiny. Viz Lesser included offense.

Divisim. Ve starém anglickém právu jednotlivě; odděleně.

Division. Dělení. Dělení mezi určitý počet. Část území vyčleněná pro speciální účely. Funkční nebo správní jednotka státu, soudu, podniku nebo školského systému. Názorová nejednotnost. Větší vojenská jednotka. Nejednotnost členů zákonodárného sboru při hlasování. Viz také Range.

Division, action for. Žaloba na rozdělení. Žaloba, která nutí věřitele, aby rozděлил svůj nárok na jednotlivé dlužníky a inkasoval je tak, jako by každý dlužník byl povinován jen svým dílem. Central Bank v. Winn Farmers Co—op., La. App., 299 So.2d 442, 445.

Divisional courts. Rozdělené soudy, soudy rozdělené na specializované senáty. Anglické soudy, které se skládají ze dvou nebo (ve zvláštních případech) více soudců, kteří zasedají, aby projednali určité druhy případů, které nemůže vyřídit jeden soudce. Takovými soudy jsou Queens Bench Division (Divize Královny lavice), Chancery division (Kancleřská divize) a Family Division (Rodinná divize). Původně byly zřízeny v r. 1873; nyní se spravují zákonem Supreme Court Act, 1981, § 66. (Zákon o Nejvyšším soudním dvoru).

Divisional securities. Divizní cenné papíry. Speciální typ cenných papírů, vydávaných k financování zvláštních projektů.

Division of opinion. Názorová rozdílnost. V praxi odvolacích soudů tento termín označuje takovou neshodu mezi soudci, že neexistuje většina ve prospěch jednoho nebo druhého názoru, a proto nelze o případu rozhodnout. Ale obvykle také označuje rozdělení soudců do dvou skupin, z nichž jedna může zahrnovat většinu; jako když mluvíme o precedenčním rozhodnutí, které vzešlo z „rozděleného soudu“. Viz také Divided court.

Division of powers. Dělbá mocí. Viz Separation of powers.

Division order. Příkaz k rozdělení. Instrukce nákupčímú nafty, aby nákupní cenu určitým způsobem rozděлил a zároveň zmocnění k tomu; účelem je zajistit, aby nákupčí platil pouze těm stranám, které jsou oprávněny k přijímání plateb. Blausey v. Stein, 61 Ohio St.2d 264, 15 O.O.3d 268, 400 N.E.2d 408, 410.

Divisum imperium. Lat. Rozdělená jurisdikce. Aplikováno např. na jurisdikci soudů common law a ekvity ve vztahu k jedné a téže věci.

Divorce. Rozvod. Zákonný rozchod muže a ženy, usku-
tečněný rozsudkem nebo rozhodnutím soudu, a buď
úplně rozlučující manželský vztah nebo suspendující
jeho účinky, co se týče spolužití stran.

Viz také Alimony; Equitable distribution; Ex parte
divorce; Legislative divorce; Living separate and apart;
Mail order divorce; Mexican divorce; Migratory divorce;
Rabbinical divorce.

Divisible divorce. Dělitelný rozvod. Rozhodnutí o roz-
vodu může být rozděleno na rozhodnutí o výživném
a na rozhodnutí o zániku manželství. Doktrína aplikova-
ná v případech, na něž se vztahuje klauzule „Full Faith
and Credit“ (plná důvěra a víra), kdy jde o účinek zahra-
ničního rozvodu na rozhodnutí o výživném.

Divorce a mensa et thoro. Rozvod od stolu a lože čili
od lože a stravy. Částečný rozvod či rozvod s výhradou,
kterým jsou strany odděleny a je jim zakázáno žít spolu,
aniž by se to dotýkalo manželství samého.

Divorce a vinculo matrimonii. Rozluka z manželského
svazku. Úplná, absolutní rozluka manžela a manželky
rozlučující manželské pouto a plně zprošťující obě strany
jejich manželských závazků.

Divorce by consent (no-fault). Rozvod dohodou (bez
zavinění). Typ rozvodu bez zavinění, ve kterém se na
stranách nepožaduje, aby prokázaly zavinění nebo dů-
vody pro rozvod kromě důkazu, že manželství je nena-
pravitelně rozvrácené nebo že mezi manželi jsou nepře-
konatelné rozdíly. Většina států má zákony o tom či
onom rozvodu bez zavinění. *Viz např.* Uniform Marriage
and Divorce Act, §§ 302, 305. (Jednotný zákon o man-
želství a rozvodu).

Divorce from bed and board. *Viz Divorce a mensa et
thoro, výše.*

Foreign divorce. Zahraniční rozvod. Rozvod dosaže-
ný mimo stát či zemi, kde bylo manželství uzavřeno.

Limited divorce. Rozvod od lože a stravy; či soudní
oddělení manžela a manželky, aniž by manželská pouta
byla zrušena. *Viz také* Separation of spouses.

Migratory divorce. Rozvod na základě zrušení spo-
lečné domácnosti. Termín používaný na označení roz-
vodu dosaženého tím z manželů, který opouští společ-
nou domácnost a stěhuje se do jiného státu nebo země
nebo v jiném státě či zemi přechodně bydlí, aby dosáhl
rozvodu. *Viz také* Ex parte divorce.

No-fault divorce. *Viz Divorce by consent, výše.*

Parliamentary divorce. Rozvod rozhodnutím britské-
ho parlamentu nebo legislativním aktem na rozdíl od
rozvodu na základě soudního rozhodnutí. *Viz* Lady's
friend.

Divorce proctors. Rozvodoví zástupci. Osoba, obvyčejně
obhájce ustanovená k tomu, aby v rozvodovém řízení há-
jila zájmy dětí nebo státu. Uniform Marriage and Divorce
Act, § 310, (Jednotný zákon o manželství a rozvodu).

**Divortium dicitur a divertendo, quia vir divertitur
ab uxore.** Rozvod (divortium) se říká podle *diverten-
do*, poněvadž muž se odvrací od své ženy.

Divulge. Prozradit nebo vyzradit, např. vyzradit tajem-
ství nebo důvěrnou utajovanou informaci.

D.J. Zkratka pro „District Judge“ (Okresní soudce).

DNA identification. Identifikace pomocí DNA. DNA je
daktyloskopická analýza prováděná deoxyribonuklei-

dovou kyselinou (DNA), která vyústí v identifikaci indivi-
duálního chemického vzorce genetické informace. Me-
toda určování rozlišovacích vzorců genetického mate-
riálu za účelem identifikace zdroje nějakého biologické-
ho vzorku, např. krve, tkáně nebo vlasů. Cobey v. State,
80 Md. App. 31, 559 A.2d 391. Soudní technika používa-
ná v trestních věcech k identifikaci či vyloučení osoby
podezřelé ze spáchání trestného činu a v paternitních
žalobách k identifikaci či vyloučení otce dítěte. *Viz např.*
Ann. Code of Md., Cts. & Jud. Proc. 10—915.

Do. Lat. Dám. Starodávné a výstižné slovo pro udělení
léna a pro dar.

Dock, v. Useknout. Zkrátit či zmenšit jako zkrátit mzdu
osobě, *např.* pro lenost nebo špatnou práci.

Dock, n. Klec nebo uzavřený prostor v soudní síni, kde
při trestním řízení stojí vězni, když jsou předvedeni před
soud.

Dockage. Poplatek za použití doků. Poplatek, který musí
platit lodě za to, že mohou zakotvit u přístavní hráze.
Peněžní náhrada za použití doku, zatím co loď se opra-
vuje. *Viz také* Demurrage; Moorage.

Docket, v. Shrnout a zapsat do knihy. Učinit do knihy
k tomu určené krátký zápis o každém řízení, které před
soudem proběhlo.

Docket, n. Zápis, výtah či stručný zápis; nebo kniha ob-
sahující takové zápisy. Formální stručný záznam o říze-
ních probíhajících u soudu. Kniha obsahující stručné
zápisy o všech důležitých úkonech, které soud učinil ve
všech projednávaných případech, od zahájení k závěru.
Název „docket“ nebo „trial docket“ se mnohdy dává
seznamu či soupisu soudních případů, které budou
v určitém termínu projednávány; tento seznam sestavují
soudní úředníci pro potřebu soudu a obhájců.

Obecná klasifikace

Appearance docket. Seznam osob, které se dostavi-
ly. Seznam, do něhož se zapisují všichni, kdo se k pro-
jednání věci k soudu dostavili a stručné shrnutí všech
úkonů, které byly učiněny. *Bar docket* je neoficiální do-
kument, který je přepisem rozvrhu jednotlivých přípa-
dů, které soud bude projednávat, vytištěným pro členy
advokátní komory. *Execution docket* je seznam exeku-
cí, o něž se u soudu žádá nebo které čekají na vyřízení
v úřadě šerifa. *Judgment docket* je seznam rozsudků,
které daný soud vynesl, metodicky vedený soudním
tajemníkem nebo jiným vhodným úředníkem, veřejně
přístupný a pořizovaný proto, aby všem zainteresova-
ným stranám poskytl úřední záznam o existenci či plat-
nosti rozsudků *Viz také* Judgment docket; Preferred do-
ckets.

Civil docket. Seznam občansko právních sporů. Fed.
R. Civil P. 79(a) (Federální pravidla pro civilní řízení)
a analogická státní pravidla vyžadují, aby soudní tajem-
ník vedl „civil docket“ o všech žalobách, o nichž dosud
soud nerozhodl. Žalobám jsou přidělována po sobě
jdoucí jednacích čísla. Jednací číslo každé žaloby musí být
zaznamenáno na té stránce seznamu, kde se nachází
první záznam o žalobě. Všechny dokumenty registrova-
né soudním tajemníkem, všechna předvolání, všechny
potvrzenky a doručení, všechna podání a rozhodnutí
o nich, všechna dostavení se k soudu, příkazy, verdikty
a rozsudky musí být v tomto seznamu chronologicky
zapsány na listu přiděleném žalobě a musí být označe-
ny jednacím číslem. Zápis soudního příkazu nebo roz-

sudku musí být opatřen datem, kdy je učiněn. Když byl
ve věci řádně požadován nebo nařízen porotní soud,
soudní tajemník napíše na list určený pro tuto žalobu
slovo „porota“.

Docket fee. Poplatek za seznam. Pevně stanovený
poplatek, který musí zaplatit obháje úspěšné strany
jako součást nákladů žaloby; nazývaný tak proto, poně-
vadž se požaduje za seznam jako takový, ne za provádě-
ní zápisů do něj.

Dock—master. Správce doků. V Anglii úředník vybave-
ný pravomocemi v docích a v určité vzdálenosti od
nich, aby řídil kotvení a odplouvání lodí, a tím předchá-
zel překážkám při vstupu do doku.

Dock receipt. Potvrzení přístavního skladiště. Známe
také jako dock warrant (synonymum). Druh prozatímní-
ho potvrzení, vydávaného společností provozující ná-
mořní přepravu na dodávku zboží do přístavního skladi-
ště, které často opravňuje určenou osobu k tomu, aby
jí byl vydán nákladní list. Obchodní usance připouští,
aby v některých případech bylo s tímto dokumentem
nakládáno jako s listinou dokazující vlastnictví. Jestliže
potvrzení skutečně představuje závazek na uskladnění
převzaté společnosti, pak je to potvrzení o skladování.
Viz také Document (*Document of title*); Warehouse re-
ceipt.

Dock sale. Přístavní prodej. Existuje tam, kde kupující
používá svá vlastní nebo najatá vozidla, aby si vzal vý-
robek v přístavním skladišti prodávajícího. V mnoha
státech má na tomto způsobu prodeje větší zájem ku-
pující než prodávající.

Dock warrant. *Viz* Dock receipt.

Doctor, v. Předepisovat nebo léčit nebo jednat jako do-
ktor či lékař.

Doctor, n. Vzdělanec; Člověk schopný poskytovat nej-
kvalifikovanější instrukce ve vědě nebo umění, zejména
ten, kdo ve svém oboru získal nejvyšší akademický titul,
např. doktor práv, medicíny nebo teologie. V hovorov-
ném jazyce se však tento termín prakticky omezuje na
ty, kteří se zabývají medicinou, tj. na lékaře a chirurgy.

Doctor—patient privilege. Výsada doktor—pacient.
V důkazním právu právo pacienta vyloučit z důkazního
řízení sdělení, která učinil svému lékaři; uznáváno ve
většině jurisdikcí, někdy však omezovalo, *např.* na sdě-
lení psychoterapeutovi.

Doctrinal interpretation. Vědecký doktrinární výklad.
Viz Interpretation.

Doctrine. Doktrína. Právní pravidlo, princip, teorie či zá-
sada; jako *např.* doktrína zdržení se výkonu jurisdikce
(abstention doctrine); doktrína čistých rukou (clean
hands doctrine), atd.

Document. Dokument. Listina, v níž je zaznamenáno po-
mocí písmen, obrázků nebo znaků úřední nebo právní
formou něco, co může být nesporně použito jako důkaz.
V tomto smyslu je termín „dokument“ aplikován na listi-
ny, slova tištěná, litografovaná či fotografovaná, na ma-
py a plány, na pečeti, desky a dokonce i na kameny, na
nichž jsou vysekány či vyryty nápisy. V množném čísle
smlouvy, dohody, plné moci, dopisy, příjmové doklady
a jiné písemné dokumenty používané k prokázání nějaké
skutečnosti. Je-li použito jako sloveso, znamená podpo-
řit písemným důkazem nebo odvoláním se na autority.

Ve smyslu pravidla o nejlepší důkaz (best eviden-
ce rule, viz tam) je dokument ztělesněním informace

nebo myšlenky; *např.* dopis, smlouva, příjmový do-
klad, účetní kniha, modrotisk nebo rentgenový snímek.
Strico v. Cotto, 67 Misc.2d 636, 324 N.Y.S.2d 483, 486.
Viz také Documentary evidence.

Viz také Instrument.

Ancient documents. Staré dokumenty. Tak jsou na-
zývány smlouvy, závěti a jiné listiny staré více jak třicet
let (dvacet let) podle Fed. Evid. R. 803(16); jsou považo-
vány za pravé, bez výslovného důkazu, když pocházejí
z vlastní úschovy.

Commercial law. Obchodní právo. Podle U.C.C. (Jed-
notný obchodní zákoník), každá listina, obsahující právní
titul k něčemu, cenný papír, účet, certifikát, oznámení
o omeškání a podobně. U.C.C. § 5—103. *Viz také* Docu-
mentary draft.

Conflicts of law. Mezinárodní právo soukromé. (1)
To, zda v dokumentu je či není vtěleno subjektivní prá-
vo, které se řídí právním řádem, jímž se toto právo
upravuje. (2) Pokud jde o dvě osoby, které obě nejsou
stranami převodu či postoupení (a) platnost převodu
práva zakotveného v dokumentu závisí na platnosti pře-
vodu dokumentu; a (b) platnost převodu dokumentu,
ve kterém je právo zakotveno, se určuje právním řá-
dem, který by aplikovaly soudy státu, kde se dokument
v době převodu nacházel. Tyto soudy by při rozhodová-
ní takových otázek obvykle aplikovaly své vlastní místní
právo. Restatement, Second, Conflicts, § 249.

Document of title. Listina prokazující právní titul. Pi-
semný dokument obsahující popis, identifikaci nebo
deklarování zboží „s kterým se v normálním běhu ob-
chodu či financování zachází jako s dokumentem, který
dostatečně dokazuje, že osoba, která ho vlastní, je
oprávněna dokument přijmout, držet a volně nakládat
s dokumentem i ze zbožím, na které se vztahuje. Aby
byl dokumentem prokazujícím právní titul, musí obsa-
hovat, že byl vydán uschovatelem zboží, že mu byl
adresován, kterých předmětů v uschovatelově držbě
označených buď individuálně nebo jako část identifikov-
vané masy se týká“. U.C.C. § 1—201(15) (Jednotný ob-
chodní zákoník). Příklady jsou — nákladní list, potvrzení
námořní loďařské společnosti o dodání zboží do doku
(dock warrant, dock receipt), skladní list nebo příkaz na
dodávku zboží. *Viz také* Order document; Order instru-
ment.

Foreign document. Cizí dokument. Dokument, který
byl připraven nebo vyhotoven v cizím státu nebo zemi,
který z cizího státu nebo země pochází.

Judicial documents. Soudní dokumenty. Akta vzta-
hující se k vedení sporu. Člení se na (1) rozsudky, naří-
zení a verdikty; (2) soudní úschovy, výsledky a vyšetřo-
vání v průběhu řízení; (3) příkazy, plné moci, protokoly,
atd., které souvisí s jakýmkoli soudním řízením.

Public document. Veřejný dokument. Státní dokument
či jiný dokument veřejně důležitý, či veřejného zájmu vy-
daný nebo publikovaný Kongresem či zákonodárným
sborem státu. Také jakýkoli dokument nebo záznam, kte-
rý dokládá veřejnou záležitost nebo správu veřejných vě-
cí nebo který je s ní spojen, uchovávaný nebo vydaný stát-
ním orgánem. Jedna z publikací, které se tisknou na příkaz
Kongresu nebo některé z jeho komor. V širším smyslu ja-
kýkoli dokument přístupný veřejnosti.

Documentary credit. Úvěr na cenné papíry. Úvěr, kte-
rý se poskytuje na listiny, dokazující právní titul nebo
jiné právní dokumenty.

Documentary draft. Dokumentární trata. Směnka, nazývaná také „documentary demand for payment“, jejíž přijetí je podmíněno předložením průvodního dokladu nebo průvodních dokladů. „Dokumentem“ se rozumí jakákoli listina, např. listina dokazující právní titul, cenový papír, účet, certifikát, oznámení o omeškání a pod. U.C.C. § 5–103(b).

Jakákoli převoditelná nebo neprevoditelná trata s průvodními dokumenty, cennými papíry nebo jinými papíry, které musí být dodány, aby směnka mohla být přijata. U.C.C. § 4–104(f).

Šek s průvodními dokumenty, které se musí dodat při placení je „dokumentární trata“. Wiley v. Peoples Bank & Trust Co., C. A. Miss., 438 F.2d 513, 516.

Documentary evidence. Listinný, resp. materiální důkaz. Důkaz, který je odvozen z konvenčních znaků (takových, jako např. písmen), kterými se zachycují myšlenky na hmotné substance. Takový důkaz, který je podložen právními úkony učiněnými písemně, nápisy, dokumenty všeho druhu a také neživými předměty, které jsou pro daný účel přípustné, na rozdíl od „ústního“ důkazu čili důkazu, podávaného viva voce (živým hlasem) lidskou bytostí. People v. Purcell, 22 Cal. App.2d 126, 70 P.2d 706, 709. Viz také Authentication; Document.

Documentary instructions. Dokumentární instrukce. Termín pro písemnou dohodu mezi dovozcem, a vývozcem obsahující dispozici o použití různých dokumentů, vztahujících se k nalodění zboží a k dispozici s ním.

Documentary originals rule. Viz Best evidence.

Documentary stamp. Dokumentární kolek. Kolek, který podle federálního (před rokem 1968) a státního zákona musí být připojen ke smlouvám a jiným převodním dokumentům, dříve než mohou být zaregistrovány, jehož výše se obvykle řídí protihodnotou uváděnou v dokumentu. Kolky, z nichž plynul příjem pro federaci (Federal Revenue Stamps), byly zrušeny v roce 1968.

Documentation. Viz Authorities.

DOD. Department of Defense. Ministerstvo obrany.

Do, dico, addico. Lat. Dám, říkám, přisuzuji. Tři slova používaná v římském právu, aby vyjádřila rozsah civilní jurisdikce přetora. Dám (*do*) znamenalo to, že vynášel žaloby, uděloval výjimky a zajišťoval soudce; Říkám (*dico*) znamenalo, že vynášel rozsudek; přisuzuji (*addico*) znamenalo, že přisuzoval sporný majetek, nebo majetek dlužníka atd. žalobci.

DOE. Department of Energy. Ministerstvo energie.

Doed—bana. V saském právu ten, kdo skutečně zabil člověka; kdo se dopustil zabítí člověka (homicide).

Doe, John. Jméno fiktivního žalobce v určitém typu žalob; např. žaloba na nucené vystěhování. Viz také John Doe.

Dé office. Pr. Fr. Z úřední moci; úředně; při plnění běžné povinnosti.

Dog—draw. Stopování se psem. Ve starém anglickém lesním právu prokázání polapení pytláka v lese, kde šel po stopě vysoké zvěře s čichajícím loveckým psem, kterého vedl; nebo kde osoba zranila vysokou nebo divoké zvíře výstřelem nebo jinak a byla chycena se psem, který šel po stopě zvířete, aby je dostala.

Dog—Latin. Latina negramotných. Latinská slova spojovaná podle anglické gramatiky.

Dogma. Dogma. Konečný autoritativní názor nebo tvrzení. Formálně stanovené a vyhlášené doktríny, týkající se víry nebo mravů. V civilním právu slovo příležitostně používané na označení výnosu senátu.

DOSHA. Death on Hig Seas Act. Zákon o smrti na volném moři.

Doing. Činnost. Aktivita. Slovo, používané ve starých převodních listinách, které sloužilo k vyhrazení a vyjádření služeb; jako „poskytnutí“, resp. „odevzdání“ („rendering“ — reddendo) bylo slovo, které znamenalo nájem.

Doing business. Provádění obchodu, podnikání. V rámci zákonů o doručování soudních obsilek zahraničním společnostem se rovná provozování, vedení či řízení obchodu. Zahraniční společnost provozuje obchod (is „doing business“) v rámci státu a může se jí tudíž v rámci státu doručovat, jestliže v něm provozuje obchod takovým způsobem, že to ospravedlňuje zásahy s doručovanými obsilkami spojené. Nebo že se sama podrobila jurisdikci a zákonům, podle kterých je doručováno. Provozovat obchod ve státě znamená vykonávat některou z běžných funkcí, pro které byla společnost zřízena. Co tvoří provozování obchodu („doing business“), závisí na skutečnostech v každém jednotlivém případě. Obecným pravidlem je, že obchod potřebuje mít pouze určité „minimum kontaktů“ se státem, aby byl podrobitelný procesním úkonům. International Shoe Co. v. State of Washington, 326 U.S. 310, 66 S. Ct. 154, 90 L. Ed. 95. A takové kontakty mohou být tak minimální, jako je prodávání jednoduché pojistné smlouvy. McGee v. International Life Insurance Co., 355 U.S. 220, 78 S. Ct. 199, 2 L. Ed.2d 223; Hanson v. Denckla, 357 U.S. 235, 78 S. Ct. 1228, 2 L. Ed.2d 1283. Viz také Long arm statutes; Minimal contacts.

Určení toho, co tvoří „provozování obchodu“, se může lišit podle toho, zda je tento termín použit v souvislosti s doručováním procesních úkonů nebo v souvislosti s daněmi; definice se také může stát od státu lišit.

Doitkin, or doit. Základní mince malé hodnoty, zakázána Jindřichem V.; tento výraz se stále ještě vyskytuje ve slovním spojení, kterým někoho znevažujeme tím, že o něm řekneme, že nestojí ani za doit (za zlamanou grešli).

Do, lego. Lat. Dávám, odkazuji; nebo dávám a odkazuji. V římském právu formulace používaná při odkazování. Výraz je doslovně ponecháván v moderních posledních vůlích.

Dolg. Sasky. Rána, poranění.

Dolg—bote. Odměna za jizvu nebo ránu.

Doli. Lat. Viz Dolus.

Doli capax. Schopný úkladu či úmyslu spáchat trestný čin; mající dostatečnou soudnost a inteligenci k rozlišení mezi dobrým a špatným, a proto trestně odpovědný.

Doli incapax. Neschopný úkladu či úmyslu spáchat trestný čin; ne ve věku, kdy může soudně uvažovat; nemající dostatečnou soudnost a inteligenci k rozlišení mezi dobrým a špatným, aby mohl být trestně odpovědný za své činy.

Dollar. Dolar. Peněžní jednotka používaná ve Spojených státech o hodnotě jednoho sta centů nebo jakékoli kombinace drobných mincí, které dohromady představují 100 centů.

Dollar averaging. Zprůměrnění dolaru. Investiční termín používaný v praxi pro nákup daného cenného papíru, prováděný v pravidelných intervalech za jeho pevnou dolarovou hodnotu.

Dolo. Ve španělském právu špatný nebo škodlivý návrh.

Dolo facit qui petit quod redditurus est. Jedná podvodně ten, kdo požaduje to, co musí vrátit.

Dolo malo pactumse non servaturum. Dohoda, již bylo dosaženo podvodem, nemůže vydržet.

Dolus versatur in generalibus. Osoba, zamýšlející podvést, se vyjadřuje obecně (nekonkrétně).

Dolum ex indicis perspicuis probari convenit. Podvod by měl být prokázán jasnými důkazy.

Dolus. V kontinentálním právu podvod; zlomyslný podvod. Podvodný projev nebo trik, použitý k oklamání někoho. Jakýkoli zálučný úskok slovy nebo činy s úmyslem něco obejít.

Takové činy nebo opomenutí, jež účinkují na druhou stranu podvodně nebo ničí opodstatněnou důvěru, kterou měla, ať už úmysl klamat (malus animus) přitom je či nikoli.

Podvod, úmyslnost či úmysl. V tomto smyslu je to protiklad k nedbalosti (culpa), ať už větší nebo menší. Podle práva může být někdy značná nedbalost (culpa) považována za úmysl (dolus) podle pravidla culpa dolo comparatur. Osoba je vždy odpovědná za škodu způsobenou úmyslně, ale ne vždy za škodu způsobenou z nedbalosti, i když značnou (extrémní).

Dolus auctoris non nocet successori. Podvod předchůdce neublíží nástupci.

Dolus bonus, dolus malus. V širokém slova smyslu římské právo rozlišuje mezi „dobrým“ (good) či spíše „přípustným“ (permissible) úmyslem a „špatným“ (bad) či „podvodným“ (fraudulent) úmyslem. První je ospravedlnitelný či přípustný podvod; je to takový, jehož může člověk použít v sebeobraně proti neoprávněnému útoku nebo k jinému přípustnému účelu, jako např. když tají pravdu, aby zabránil šílenci poranit sebe či jiné. Druhý je takový, kdy někdo druhého mate či klame nebo nezákonně využívá omylu druhého k tomu, aby jej jakkoli podvedl nebo napálil.

Dolus circuitu non purgatur. Podvod se nenapravit tím, že se provede jiný.

Dolus dans locum contractui. Podvod, na jehož základě vzniká smlouva; tj. podvodně zkreslení skutečnosti, jehož se jedna smluvní strana dopouští, a druhá mu věří, což jí přiměje uzavřít smlouvu.

Dolus est machinatio, cum aliud dissimulat aliud agit. Podvod je úskok, jenž jedno předstírá a druhé činí.

Dolus et fraus nemini patrocinentur, (patrocinariterent). Podvod a klam nikoho neomlouvá, neměl by nikomu přinášet prospěch.

Dolus latet in generalibus. Podvod číhá v obecnostech.

Domain. Úplné a naprosté vlastnictví pozemku; nejvyšší a individuální právo k pozemku; také nemovitost takto vlastněná. Svrchovaná moc, již se svým právem dovolává zákonodárny sbor státu, aby mohl odnímat soukromé vlastnictví za účelem uspokojování veřejného zájmu, se nazývá „right of eminent domain“ (právo vyvlastňovat). Viz Condemnation; Eminent domain.

Termín národní (státní) majetek (national domain) se někdy aplikuje na souhrn majetku, který vlastní přímo národ (stát, federace). Veřejná doména (public domain) zahrnuje všechny pozemky, k nimž mají právní titul Spojené státy, včetně pozemků zabraných pro účely federálních budov, arzenálů, loděnic válečného loďstva, atd. a zemědělských nebo těžebních pozemků, které ještě nebyly poskytnuty soukromým vlastníkům.

Sféra vlivu. Rozsah kontroly nebo vlády; království, říše.

Dombec, domboc. (Sas. Z dom, rozsudek a bec, boc kniha.) Jméno, které dávali Sasové zákoníku (dome—book nebo doom book). Několik saských králů vydalo zákoníky (dombocs); nejdůležitější z nich se připisuje králi Alfrédovi. Někdy se zaměňuje se slavnou Domesday—Book (Knihou posledního soudu, což je pozemková kniha Anglie z roku 1086). Viz Dome—book; Domesday.

Dombrowski doctrine. Doktrína z rozhodnutí ve věci Dombrowski. Pravidlo formulované v případě Dombrowski v. Pfister, 380 U.S. 479, 85 S. Ct. 1116, 14 L. Ed.2d 22, které říká, že osoba má právo k mlčenlivosti na příkaz federálního soudu, který brání státním úředníkům ji soudně stíhat nebo jí soudním stíháním vyhržovat, má-li být stíhána podle zákona státu, který je svými formulacemi natolik široký a vágní, že zasahuje do práv, zaručených 1. Dodatkem k Ústavě Spojených států.

Dome. (Sas.) Soud; soudní výrok; rozsudek. Přísaha. Vazalská přísaha v herefordské černé knize (black book of Hereford).

Dome—book. Kniha nebo zákoník, o kterém se říká, že byl sestaven pod vedením krále Alfréda pro všeobecné užití v celém anglickém království; obsahoval, jak se předpokládá, hlavní pravidla common law, tresty za poklesky a formy soudního řízení. Říká se, že existoval ještě za panování Eduarda IV., nyní je však ztracen. 1 Bl. Comm. 64, 65.

Domesday, domesday—book. (Sas.) Starý seznam přizemí v čase Viléma Dobývatele a později uložený v Anglické finanční komoře; pozůstává ze dvou svazků různé velikosti a obsahuje zevrubný a přesný přehled pozemků v Anglii. 2 Bl. Comm. 49, 50. Dílo bylo započato pěti soudci v každém hrabství v r. 1081 a dokončeno v roce 1086.

Domesmen. (Sas.) Ve starém anglickém právu nižší soudce. Mužové jmenovaní, aby rozsuzovali (doom) sporné záležitosti. Přisedící u manského soudu na starých panstvích (demesne).

Domestic, n. Sluha v domácnosti.

Domestic, adj. Patřící, náležející či vztahující se k domu, bydlišti, nebo místu narození, původu, vzniku či transakce.

Pokud jde o domestic Administrators; Attachment; Commerce; Corporation; Creditor; Factor; Fixture; Judgment; a Manufacture, viz tato hesla.

Domestic animals. Domácí zvířata. Zvířata, která jsou zvyklá žít v přibytých nebo okolo přibytků lidí, nebo taková, která přispívají k výživě rodiny. Ochočená zvířata; např. koně, ovce, psi.

Domesticated. Zdomácnělý, ochočený; např. ochočení divokého koně.

Domestic authority. Domácí autorita. Právo rodičů a rozšířené právo učitelů, ukáznovat děti a mít je k tomu, aby byly poslušné jejich legitimních příkazů. Viz Corporeal punishment.